БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 207(5099)
Вторник
Октябриин
15
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Эхэ ороноо саашадань бүхэжүүлхые оролдоһон хүн бүхэн хадаа СССР-эй бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаае улам хүгжөөжэ, ленинско-сталинска национальна политикые үнэн сэхээр бэелүүлхэ ёһотой.

Арадуудай сталинска хани барисаан—советскэ арадуудай агууехэ туйлалта мүн

Коммунистическэ парти хадаа манай ороной арадуудай ахадуүгэй хани барисаае хүгжөөхэ ба бүхэжүүлхын түлөө тэмсэжэ, түүхэтэ хэмжээ ябуулгануудые хэрэг дээрэнь бэелүүлһэн байна. Ленин ба Сталин болбол бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаае хүгжөөхэ шухала байһые хододоо заабарилдаг бэлэй. „СССР-эй арадуудай хоорондохи хани найрамдал хадаа айхабтар ехэ туйлалта гээшэ. Энэ хани найрамдалай байгаа сагтань манай ороной арадууд эрхэ сүлөөтэй ба илагдашагүй байха. Энэ хани найрамдалай мандажа байгаа сагтань хэншье, дотоодынхишье, гадаадынхишье дайсад бидэндэ аюултай бэшэ“ гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Нүхэр Сталинай үгэһэн тус заабариин тон зүб ба үнэн байһыень түмэн баримтанууд тодорхойлон харуулна. Советскэ засагай тогтоод байһан түрүүшын жэлнүүдтэ хариин гүрэнэй интервентнүүд ба сагаангвардеецүүд болбол залуу советскэ республикада добтолжо ороһон байгаа. Тэрэ үедэ манай орондо ехэ бэрхэшээлнүүд ушаржа, нилээд аюултай байһан юм. Тиигэбэшье, Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиие тойрон, агуу ехэ вождьнор Ленин ба Сталинай тойрон нягтаар жагсаһан манай бүхы арадууд бултадаа эрид зоримгойгоор тэмсэжэ, дайсадаа бүгэдыень дараһан ба Эсэгэ ороноо аршалжа абаһан байгаа. Олон үндэһэтэн арадуудые инаг эбтэйгээр, зүбөөр нэгэдүүлэн жагсаажа шадаһан ленинско-сталинска национальна политикын аша туһань эндэ илангаяа тодоор харагдана.

Тэрэшэлэн, гражданска дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр амгалан тайбанай оршон байдалда ороод байхадаа, манай ороной арадууд болбол ажалай шэн габьяа айхабтар үргэнөөр харуулһаниинь мэдээжэ. Нэгэдэгээр сталинска табанжэлые гурбан жэлһээ үлүүхэн болзор соо бэелүүлээбди, хоердугаар табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргээбди, хэдэн зуугаад фабрика ба заводууд байгуулагдаа һэн, хүндэ промышленность шэнээр хүгжөөгдэһэн байгаа, хүдөө ажахыда колхоз ба совхозууд байгуулагдажа, трактор, комбайн мэтын хүсэтэ машинанууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо һэн—эдэ бүгэдэ хадаа Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаанай, тэдэнэй нэгэдэмэл хүсэ шадал ба дура зоригые Эхэ ороноо бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулжа шадаһанай аша үрэ мүн. Арадуудай хани найрамдал болбол сталинска табанжэлнүүдэй үедэ советскэ хүнүүдые агууехэ туйлалтануудта зоригжуулһан байна. Энэ болбол ленинско-сталинска национальна политикын бадаран манданай ашань гээшэ.

Национальна асуудал тушаа большевистскэ парти ба советскэ засагай политика, мүн СССР дотор тус политикын түүхэтэ илалтанууд хадаа манай ороной арадуудай хани барисаае үүсхэгшэ ба хүгжөөгшэ багша Сталинай нэрэтэй заабол холбоотой юм. Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэреэр Бурят-Монголой республика хадаа бусад республикавуудтай хамта айхабтар ехээр урагшаа дабшаһан байха юм. Соел болбосоролой талаар илангаяа ехэ хүгжэлтэнүүд туйлагдаа. Дайнай урда тээ Москвада болоһон бурят-монголой искусствын декада манай арадай соел культурын хүгжэлтые гэршэлнэ. Тиихэдэ Бурят-Монголой хүгжэмтэ-драматическа театр хадаа советскэ правительствын дээдэ шанда — Ленинэй орден до хүртэһэн байна. Энэ хадаа удхаараа социалистическэ, хэлбэр маягаараа национальна культурын хэрзэргэ дэлгэрһые илээр харуулжа үгэнэ.

Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ манай ороной бүхы арадуудай агуу ехэ хани барисаан, нэгэдэмэл дура зориг ба оролдолгонь илангаяа хүсэтэйгөөр харагдаа. Немецкэ фашистнууд дайн сэрэгэй талаар илагдахаһаа гадна, мүн морально-политическэ талаар илагдаһаниинь лабтай. „Манай орондо тогтоһон бүхы үндэһэтэн ба национальностьнуудай тэгшэ эрхын үзэл суртал, арадуудай хани барилдалганай үзэл суртал болбол гитлеровецүүдэй зэрлиг националистическа ба үндэһэ яһанай харша үзэлые бүрин илаһан байна“ (Сталин).

Өөрыгөө инаг Эхэ оронийе хамгаалха хэрэгтэ Советскэ Союзай бүхы арадууд эбтэйгээр, нэгэ хүн шэнгеэр хабаадалсаһан байна. СССР болбол манай бүхы арадуудай үнэхөөр агууехэ Эсэгэ орон мүн. Германска фашизмые үгы хэһэн СССР-эй арадуудай түүхэтэ илалтадань агууехэ ород арад эгээл түрүү үүргэ дүүргэһэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ СССР-эй арадуудай хоорондохи сталинска хани барисаанииинь бүри ехээр батажаа. Ород арад болбол манай ороной бүхы арадуудай ударидагша ахань, Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы хүсэниинь гээшэ. Ород арадай һонор хурса ухаан ба хатуу зоригые нүхэр Сталин тон зүбөөр тэмдэглэһэн байна. Агууехэ ород арадай туһаламжаар бусад национальна бүхы республиканууд өөһэдынгөө политическэ, ажахын ба культурна гээгдэлые бүрин усадхаа, дэбжэлтын гайхамшагта амжалтануудые туйлаа.

Мүнөө манай ороной бүхы арадууд шэнэ табанжэлэй туйлай ехэ программые бэелүүлжэ эхилээ. Энэ түүхэтэ үедэ арадуудайнгаа хоорондохи хани барисаае улам бүхэжүүлхэ шухала. Национальна асуудал тушаа ленинско-сталинска политикые хазагайруулха гэжэ һэдэгшэд бии байха юм. Энэ болбол марксизм-ленинизмын үзэл сурталда тон харша ябадал мүн. Ленинско-сталинска национальна политикада харша үзэл гаргаһан хэдэн ушарнууд һүүлэй үедэ манай республика дотор үзэгдэһэн байна. Бурят-Монголой пединститудай һургагша байһан Хабаев, композитор Ямпилов гэгшэд үндэһэнэй үзэл гаргаһанайнгаа түлөө зохихо хэмжээ амасаһан байнад.

Тэрэшэлэн Бурят-Монголой уранзохеолшодой зарим нэгэниинь хадаа советскэ үзэл сурталда огто харша, удхаараа буруу зохёолнуудые бэшэһэн байха юм. Жэшээнь Семен Метелица гэгшэ „Ханинар“, „Мужаа“ гэхэ мэтын „зохеолнууд“ соогоо ород ба бурят арадуудай хоорондохи хани барисаае харуулхагүйһөө гадна, харин ород ба бурят арадуудай хоорондо хани барисаан байгаагүй юм, тэдэнэй хоорондо хододоо „мужаа“ тэмсэл байгаа юм гэжэ худалаар харуулһан байгаа. Ород ба бурят арадуудай хоорондо мүнхэ байһан эб найрамдалые арсаха ябадал хадаа түүхэдэшье, илангаяа мүнөөнэй байдалда огто таарахагүй, үнэхөөрөө буруу үзэл гээшэ. Мүн бурят-монгол арадай түүхэ тушаа асуудалдашье эндүүнүүдые гаргаһан ушар бии. Хаанта засагай үедэ баяд ба ноедто, капиталистнар ба помещигүүдтэ дарлагдажа байһан үгытэй ядуу ород ба бурят ажалшадай хоорондонь этигэлтэ хани барисаан байһаниинь элитэ. Энэ эб найрамдалые эли тодоор харуулхын орондо, харин энээнийе бүри балардуулха гэһэн һэдэлгэнүүдшье үзэгдэһэн байха юм. Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин теори ба практикада, ленинско-сталинска национальна политикада тон харша энэ мэтын ушарнуудтай эрид хатуугаар тэмсэхэ шухала.

Ленинско-сталинска национальна политикые хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлгэ, мүн тус политикын гайхамшагта илалта хадаа манай олонациональна социалистическэ гүрэниие дэлхэй дээрэ эгээл томо ба хүсэтэй гүрэн болгожо шадаа. Олонациональна советскэ гүрэнэй ойроо хүртэшэгүй бата бэхи тухай нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүдэйнь яашагүй зүб байһыень мүнөө бүхы дэлхэй хаража байна. Ашата багша Сталинай байгуулһан олонациональна социалистическэ гүрэн болбол ондоо ямаршье гүрэнэй дабажа шадахагүй байһан, хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабажа гараад, улам хүсэтэйгөөр коммунизм тээшэ хүгжэн ябана.

Эхэ ороноо саашадань бүхэжүүлхые оролдоһон хүн бүхэн хадаа СССР-эй бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаае улам хүгжөөжэ, ленинско-сталинска национальна политикые үнэн сэхээр бэелүүлхэ ёһотой.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНДЭ ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙГААР ОРОЛСОЖО, АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИДӨӨ АМЖАЛТАНУУДЫЕ ТУЙЛАГТЫ!

Түрүү колхозууд гүрэнтээ сүм тоособо

«Хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин гаргаһан түүхэтэ тогтоолые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө Хориин колхозууд эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Тиин, «Красный партизан», «Гигант», «Родник», «Улаан Одон», «Арбижал», Кировэй, Карл Марксын, Шмидтын нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушаалгаар гүрэнтээ сүм тоосожо түсэбүүдээ дүүргэбэ.

Эдэ түрүү колхозуудһаа жэшээ абажа, Хориин бүхы колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгын түсэбые болзор соонь дүүргэхэ уялгатай.

Эдэ колхозуудһаа жэшээ абаха

КУДАРА-СОМОН. **(Манай спецкорроор).** Октябрьска Социалистическэ Революциин XXIX жэлэй ойе ажалай илалтатайгаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, түрүү колхозууд адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саг соонь үнгэргэжэ байна. Тэдэнэй дунда «Баян булаг», Үлзытын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Шэнэ-Байдал», «Улаан таряашан» колхозуудые оруулмаар байна.

Гэбэшье, малай үбэлжэхэ байрануудые заһабарилан дулаалха талаар тус аймагай зарим колхозууд мүнөө хүртэр юушье хээгүй шахуу байһаар. Гадна, тэдэ гээгдэнги колхозууд үбһэ тэжээлээ хүсэд хуряажа абаагүй байха юм. Шараголой сомоной Ленинэй ба Калининай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ хуряалгаар бүри ехэ дутуутай байна. Эдэ колхозууд үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые оройдоо 57-78 процент дүүргэһэн байха юм. Малай байра байдалые заһабарилжа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ эдэ колхозуудай эрид шанга хэмжээ абаагүй һаа, үхэр малынь үбэлдөө урин дулаан байрагүй байхаһаа гадна, садатараа эдихэ хоолгүй байжа үргүүлхэ, тураха аюулда тохёолдожо болохо байна

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй депутат Винницкэ областиин Вороновицка районой «Нове життя» гэжэ колхозой звеновод Вера Наумовна Коврыга гектарһаа 400 центнер сахарай свекло суглуулжа абана.

Е. Копытын фото (ТАСС-эй фотохронико).

Ахын аймагай колхозуудаар

АДУУШАН АЮШЕЕВЭЙ АМЖАЛТА ИИМЭ

Жап Аюшеев хадаа Ахын аймагай «Коминтерн» колхозой эрхим адуушан болонхой. Мүнөө жэлдэ энэ нүхэр 62 гүүнһээ 62 унага хүлеэн абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байна. Түрүү адуушан Аюшеев болбол түрэхэ гүүдэй харууһалгые зүбөөр эмхидхэхэһээ гадна, нарай түлые бэеэрээ угтан абадаг байха юм. Унагадаа хүдөө зүлгэдэ гаргажа адуулхадаа, элдэб хорото арьяатадһаа зайсуулан манадаг байна. Гансахан энэ зунай үедэ 7 шононуудые өөрөө үгы хээ.

Адуун һүрэгые харууһалха тусгаар дүршэлтэй энэ мэтын нүхэдэй оролдолгын аша үрөөр, тус колхоз 1946 ондо адуу моридые үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

ҮНДЭР НАҺАТАНАЙ ҮНЭН СЭХЭ АЖАЛ

Ахын колхозууд диилэнхидээ оро үсхэбэрилдэг юм. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой член Сосор Хурьганов гэгшэ үтэлжэ, үндэр наһатай болобошье, колхозой оро харууһалха ажалда эдибхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Энэ үбгэн мүнөө жэлдэ 6 оро түрүүлжэ, 6 инзага абаад, бүгэдыень элүүр энхээр өөдэнь болгожо байна.

Гадна, нүхэр Хурьгановай хани нүхэр Хорлу гэгшэ өөрынгөө харууһалдаг бүхы үнеэдые түрүүлжэ, олон тоото тугал хүлеэн абаад, хоролтогүйгөөр ондо оруулжа байна. Үнеэдээ үдэрэй гурба удаа һаадаг дээрэһээ һү һаалгаяа нилээдгүй дээшэлүүлээ.

А. ТАРСКИЙ.

Суглаан дээрэ юу хэлсээб

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (Зэдэ) «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй гаргаһан тогтоолдо зорюулагдаһан хамтын суглаан болоһон байна. Тэндэ суглараагшад үгэ хэлэхэ зуураа, колхознигуудай ажабайдалые улам саашань хүгжүүлхын түлөө онсо анхаралаа табижа байһан парти ба правительство, нүхэр Сталинда халуун баяр хүргэбэ. Тиихэтэй хамта, большевистскэ шүүмжэлэлгые шангаар дэлгэрүүлжэ, колхоздоо байһан алдуу дутуунуудые элирүүлээ.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ХАМТЫН СУГЛААЕ ТООДОГГҮЙ БАЙБА

Һүүлэй хоёр жэл соо колхознигуудай хамтын суглаан бүри болоогүй ба болоһоншье һаа, ёһын тэдыгээр үнгэргэгдэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ нёдондо жэлэй тоосоото суглаанда миил 30 колхознигууд хабаадалсаһан байха юм. Мүнөө хүртэр правлениингээ членүүдые мэдэхэгүй байһан хүнүүд олон бии.

Энэ мэтээр колхознигуудай хамтын суглаанай удхашанарые тоодоггүй, колхозой ниитын зөөрийе гансахан правлени мэдэжэ байһан дээрэһээ, хүдөө ажалай артелиин Уставые хуули бусаар эбдэхэ ябадал улам түргэдэшэһэн байгаа.

АДУУ МАЛЫЕ ОЛООР ГАРГАШАЛҺАН БАРИМТАНУУД ЭЛИРҮҮЛЭГДЭЭ

Үнгэрэгшэ хоёр жэлэй турша соо аймагай албахаагшад ба бусадта 33 толгой адуу морин, 33 эбэртэ бодо мал, 54 гахай, 317 хони ямаадые үнэгүй сэнгээр худалдаһан байха юм. Гадна, артелиин үнеэдые, хүдэлмэришэ моридые хажуу тээшэнь тараажа, үрилтэ хэхэ ба үмсынгөө жэжэ малые колхозой һаамхай үнеэд, эбэртэ бодо малаар андалдажа абаха ябадал ехээр дэлгэрһэн байна.

Мүн малажалай продуктнуудые үрилтэ хэжэ байһан баримтанууд элирүүлэгдээ.

ИИМЭ ТОГТООЛ АБАБА.

Хамтынгаа суглаан дээрэ парти ба правительствын түүхэтэ тогтоолые зүбшэн хэлсээд байхадаа, дээрэхи колхозой эрэгтэй эмэгтэй членүүд саашадаа хүдөө ажалай артелиин Уставые нарин нягтаар сахихые хүсэбэд. Тиихэ зуураа, хамтын суглаанда хабаадагшад дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуунуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол гаргаһан байна.

Ажалта үдэрые зүбөөр гаргашалха, ондоо тээшэнь тарааһан үхэр мал, ниитын газар мэтые дары бусаан абаха, колхозой зөөрийе үриһэн гэмтэ хүнүүдтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ, саашадаа Уставые наринаар сахиха—эдэ мэтэ хадаа тогтоол соонь гол һууринуудые эзэлнэ.

С. ЗОДБОЕВ.

Колхозно ниитын газарые үригшэ харюусалгада хабаадуулагдаба

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельсоведэй «Политотдел» колхозой правлениин түрүүлэгшэ Василий Семенович Титов гэгшэ «Колхозуудай ниитын газарые үрилтэһөө сахижа хамгаалха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй Совнаркомой 1939 оной майн 27-ной тогтоолые бүдүүлигээр хазагайруулан, аяар 108 гектар сабшалангай газар ондоо тээшэнь гаргашалһан байгаа. Гадна, Титов болбол өөһэдынь буусаһаа гадуур, колхозуудта 40 га сабшалан үгэжэрхинхэй байха юм.

Мүн колхозһоо гаргагдаһан хүнүүд бууса шадарай газарые хуули бусаар элдүүрилжэ байба.

Колхозно ниитын газарые урижэ, парти ба правительствын тогтоолые хазагайруулһанай түлөө Василий Семенович Титов сүүдэй харюусалгада хабаадуулагдаа.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Исполкомой сесси нээгдэбэ

Октябриин 10-да Москвада Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Исполкомой сесси нээгдэбэ. Москвада ерэһэн Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин түрүүлэгшэ ба французска эхэнэрнүүдэй союзай түрүүлэгшэ Эжени Коттон гэгшэ ТАСС-эй корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдээсэбэ:

—Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федераци гээшэ өөһэдынгөө үмэнэ дүрбэн ехэ зорилго табина гэбэл: демократиин түлөө, фашизмда эсэргүүсэхэ, эб найрамдалай түлөө, эхэнэрнүүдэй эдлэхэ эрхые үргэлхэхын түлөө, манай үхибүүдэй ерээдүйн байдалай түлөө тэмсэл хэхэ болоно.

Тогтоһоноһоо хойшо нэгэ жэл тухай боложо байһан ба Парижда центральна органтой байһан энэ федераци болбол бүхы дэлхэй дээрэ нилээд олон гүрэнүүдтэ өөрынгөө секцинүүдые бии болгобо. Тэрэ хадаа эб найрамдалай түлөө сусаршагүй тэмсэл хэнэ. Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федераци гээшэ Испанидахи Франкогой фашистскэ ёһо гуримые буруушаажа мэдүүлһэн байна, ушарынь хадаа тэрэ ёһо гурим хадаа эб найрамдалай хэрэгтэ аюул ерүүлнэ.

Хамга 80 миллионһоо үлүү эхэнэрнүүдые манай федераци нэгэдүүлнэ. Эдэнэр фашистскэ Германиие дараха илалта туйлахын тулада нилээд ехэ юумэ хэбэ. Теэд мүнөөшье эхэнэрнүүд хадаа дайнай хойдо тээ эб найрамдалые зохёохо хэрэгтэ шиидхэхы хүсэнүүдэй нэгэниинь болохо ёһотой гэжэ федераци тоолоно. Иимэ зорилгоор манай федерациие Нэгэдэмэл Нацануудай организацида багтаан оруулха тухай асуудал табигдаһан юм.

Уласхоорондын демократическа федерациин Гүйсэдхэхэ комитедэй сесси хадаа эб найрамдалые аршалха ба улам ехэдэжэ байгаа реакцида эсэргүүсэхэ тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй хабаадалсаха ябадалые үргэдхэхэ гэһэн зорилготой байна. 1947 оной январь һарада федерациин соведые зарлахаар бэлэдхэхэ тухай ба бусад хэдэн хэдэн эмхидхэлэй асуудалнууд Исполкомой сесси дээрэ харагдаха болоно.

Энэ сессиие Москвада хэхэ болоод байһан хадань Исполкомой членүүд угаа баяртай байна. Дайнай үедэ фронт дээрэ советскэ эхэнэрнүүдэй хэһэн героическа тэмсэлые хаража, бүхы дэлхэй баясаба, мүн амгалан тайбан сагташье тэдэнэй ажалай баатаршалгануудые гаргажа байхадань баясана. Эрэшүүлтэй адлихан эрхэ эдлэжэ байһан ба өөрынгөө ороной гүрэн-түрын, экономическа, культурна ажабайдалда угаа ехэ үүргэ дүүргэжэ байгаа. Советскэ эхэнэрнүүд гээшэ бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи эхэнэрнүүдтэ эрхим жэшээ болохо байнабшуу.

Федерациин Исполкомой сессидэ хабаадагшадай Советскэ Союзда ерэһэн ябадал хадаа советскэ эхэнэрнүүд болон сессидэ хабаадалсаһан тэдэ оронуудай эхэнэрнүүдэй хоорондохи хани барисаае улам саашань бүхэжүүлхэ ушартай. (ТАСС).

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Исполкомой сессидэ хабаадаха эхэнэрнүүд Москвада ерэбэ

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин Исполкомой сессидэ хабаадалсаха эхэнэрнүүдэй Москвада ерэлгэ үргэлжэлһөөр.

Октябриин 9-дэ ерэгшэдэй дунда негритянска эхэнэрнүүдэй национальна соведэй член Вивиан Мейсон, Федерациин соведэй член Жанна Меренс (алжирска эхэнэрнүүдэй союз), бүхэ-индийскэ эхэнэрэй организациин түлөөлэгшэ Жай Кишори Хану, бельгийскэ эхэнэрнүүдэй союзай, бүхэгреческэ эхэнэрнүүдэй союзай, итальянска эхэнэрнүүдэй союзай түлөөлэгшэд ба бусад бии байха юм. (ТАСС)

„ЗВЕЗДА“ БА „ЛЕНИНГРАД“ ГЭЖЭ ЖУРНАЛНУУД ТУХАЙ НҮХЭР ЖДАНОВАЙ ЭЛИДХЭЛ*)

Нүхэдүүд!

«Звезда» гэжэ журналай нилээн ехэ алдуунь хадаа өөрынгөө хуудаhануудые Зощенко ба Ахматовагай литературна «зохеолдо» нээжэ үгэhэн ябадал мүн байhаниинь ЦК-гэй тогтоолhоо элитэ. Эндэ Зощенкын «hармагшанай аягтай ябадалнууд» гэдэг «зохеолhоо» абажа уншаhанай мни хэрэг үгы гэжэ hананам. Таанар барандаа уншаhан ба намhаа дээрээр мэдэхэ байна еhотойт, Зощенкын тэрэ «зохеолой» удхань юун бэ гэхэдэ, Зощенко хадаа советскэ хүнүүдые ажалгүй залхуу ба зэрэмдэг дутуу, тэнэг ба гэнэн тулюур хүнүүд болгожо бэшэнэ. Зощенкые советскэ хүнүүдэй ажал, тэдэнэй хүсэлэл ба героизм, тэдэнэй үндэр дээдэ олониитын ба моральна шанар оройдоошье hонирхуулнагүй. Иимэ темэ гэжэ тэрээндэ хэзээшье байгаагүй hэн. Зощенко гээшэ мещанинин ба хуурмаг муухай хүн болохо тула, байдал hуудалай эгээл муухай ба жэжэ гужа талануудые малтаха хэрэгые өөрынгөө саг үргэлжын темэ болгон абаhан байха юм. Байдал hуудалай жэжэ гужа зүйлнүүдые малтаха ябадалынь гэнтын хэрэг бэшэ. Энэнь бүхы хуурмаг мещанска уранзохеолшодто таараhан хэрэг юм, тэдэнэй тоодо мүн Зощенко оролсохо байна. Энээн тухай урдань Горький ехэ хэлэдэг hэн. Кухни ба баниин тортогhоо сааша юушье харадаггүй, «литераторнууд» гэхэ юм гү, тиимэ хүнүүдые 1934 ондо советскэ уран зохёолшодой съезд дээрэ Горькиин яажа зэбүүсэн шүүмжэлhые таанар hанажа байнат.

«hармагшанай аягтай ябадалнууд» гээшэнь Зощенкодо эгээлэйнь бэшэмэлнүүдэй хэмжээhээ хэтэржэ гараhан зүйл бэшэ. Энэ «зохеолынь» имагта Зощенкын литературна «зохеол» соо бии бүхы буруу ушарнуудые үлэмжэ элеэр харуулhан хадаа шүүмжэлэлдэ дайралдаа гээшэ. Эвакуациhаа Ленинградта бусажа ерэhэн сагhаа хойшо хэдэн юумэнүүдые Зощенкын бэшэhэниинь мэдээжэ, тэдэнэйнь удха шэнжэнь ямар бэ гэхэдэ, Зощенко хадаа советскэ хүнүүдэй ажабайдал соо нэгэшье hайн үзэгдэл, нэгэшье hайн тип олохо шадалгүй байба. «hармагшанай аягтай ябадалнууд» соохи мэтээрэ, Зощенко болбол советскэ байдалые, советскэ журамые, советскэ хүнүүдые наадалан доромжолжо hурашаhан, эдэ доромжолгоео оеоргүй хооhон ба юундээшье хэрэггүй хүхюун энеэдэhэтэй зохеолнуудай баг үмэдхүүлэн далдалдаг байна.

Хэрбээ таанар «hармагшанай аягтай ябадалнууд» гэжэ рассказ доторхиие анхаралтайгаар уншажа, бодолгыень оложо абаа hаа, Зощенко хадаа hармагшанда манай олониитын байдал журамай дээдын судьягай үүргэ олгожо, советскэ хүнүүдтэ мораль шэнги нэгэ тиимэ юумые заажа үгэхые тэрээнээ баадхана гэжэ ойлгожо абаха байнат. hармагшан хадаа хүнүүдэй аяг зангые сэгнэн байгуулжа байха ухаан бодолой ямар-нэгэн эхин гээшэ гэжэ харуулагдана. Советскэ хүнүүдэй ажабайдалые зорюута муухайгаар, эшхээн энеэhэнээр ба хуурмаг бузараар бэшэхэ ябадалай Зощенкодо хэрэгтэй болоhон ушарынь хадаа, зоопаркда байханъ сүлөөдэ байhанhaa дээрэ, түмэр хаамаг соо амилхань советскэ хүнүүдэй дунда амилhанhaa хүнгэн гэhэн тухай ой гутамаар, хоро шаратай антисоветскэ үзэл hургаалханаа hармагшанаар хэлүүлжэ абаха гэhэн байгаа.

Моральна ба политическэ уналгын энээнhээ үлэмжэ доро шагада хүрэжэ болохо юм гү, тиихэдэ ленинградаархин энээн мэтын зутар ба hалан hалихай зүйлнүүдые өөhэдынгөө журналнуудай хуудаhан дээрэ яажа тэсэхэ болобоб?

Иимэ зэргын «зохеолнуудые» советскэ уншагшадта «Звезда» журналай дэлгэн үгэдэг байгаа хадань, советскэ байгуулалтада ан шэнги бүдүүлиг хэрзэгы, хоро шэнгээhэн зохёолнуудые толилжо болохо байгаа хадань, «Звезда» журналые хүтэлбэрилдэг ленинградаархинай hэрэмжэнь яагаашье hула байгаа еhотой хаб. Имагтал литературын шабхару болоhон хүнүүд лэ тэрээн мэтын «зохеолнуудые» бэшэжэ болохо ба имагта hохор ба аполитична хүнүүд лэ тэдээндэ харгы гаргажа болохо байна.

Зощенкын рассказ ленинградска эстрадые зайжа дүүргээ юм гэжэ хэлсэнэ. Иимэнүүд баримтануудай байhан хойно, Ленинградта идеологическа хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ ябадал хэды шэнээн hулараhан болоно гээшэб?!

Зощенко дура гутаама муухай өөрынгөө мораль баримталан, томс ленинградска журналай хуудаhан дээрэ шургажа ба тэндэ тон таатай зохидоор түбхинэжэ шадаhан байгаа. Зүгөөр «Звезда» гэжэ журнал болбол манай залуушуулые хүмүүжүүлхэ еhотой орган юм. Теэд энэ зорилгоео Зощенко мэтын тиимэ хуурмаг муухай ба советскэбэшэ уранзохеолшые бэедээ эршалан татажа байhан журнал дүүргэжэ шадаха юм гү?! «Звездагай» редакцида Зощенкын нюур түhөөн танил бэшэ байгаа гү?!

Бүри тон hаяхан, 1944 оной эхеэр, Зощенкын «Наранай гарахын урда» гэжэ хоро бусалма муухай повестинь «Большевик» журнал дээрэ шэрүүн хатуу шүүмжэлэлдэ ороо hэн хамнай, тэрэнь немецкэ булимтарагшадта эсэргүү советскэ арадай сүлөөлэлтын дайнай түлэг дунда бэшэгдэhэн байгаа. Тэрэ повесть соо Зощенко өөрынгөө хуурмаг ба эшхэбтэр муухай хара сэдьхэлые үнгөөрынь урбуулжа, энээнээ hанаа ханангяар, амтархан байжа. —харыт даа, ямар зэргын хулиган гээшэ биб,—гэжэ баранда харуулха гэhэн хүсэлэнтэйгөөр үйлдэhэн байха юм.

Хүнүүдые ба өөрынгөө бэеые эшэхэ нюуршэгүй, гайхаха hэшхэлшэгүй бузар зольбо ангууд мэтээр харуулhан «Наранай гарахын урда» гэжэ повесть соогоо Зощенкын номлоhон «моральhаа» ой гутама муухай юумэ гэжэ манай литература сооhоо олохонь бэрхэтэй байна. Теэд энэ мораляа Зощенко хадаа шэхэ аманда дуулдаагүй хүндэ хүшэр дайнда, манай арадай шуhаяа гоожуулжа байhан үедэ, советскэ гүрэнэй ами наhанай хилгааhан дээрэ торожо байhан үедэ, немецүүдые илаха нангин хэрэгтэ советскэ арадай тоо томшогүй ехэ гээгдэлдэ орожо байhан үедэ советскэ уншагшадта гаргажа үгэhэн байна. Харин тэрэ үедэ Зощенко хадаа Алма-Атада, гүнзэгы тылдэ орожо хэбтээд, немецкэ булимтарагшадтай хэhэн тэмсэлдэнь советскэ арадта юугээршье туhалаагүй hэн. Зощенко гээшэ советскэ литературада харша гүжэрдэгшэ ба хуурмаг бузар хүн гэжэ «Большевик» соо олоной нюдэн дээрэ тон зүб үбшүүлhэн юм. Тэрэ үедэ Зощенко олониитын hанал бодолые нёлбожо хаяа hэн. Теэл мүнөө, хоер жэл үшөө үнгэрөөдүй байхада, «Большевигтэ» рецензи бэшэгдэhэн бэхын хатаадүй байхада, мүнөөхил Зощенко Ленинградта баяр жабхалантайгаар ерэжэ буугаад, ленинградска журналнуудай хуудаhанууд дээгүүр сүлөөтэйгөөр hула зольборон зайжа эхилбэ. Тэрээнэй бэшэhэн юумые гансал «Звезда» бэшэ, мүн баhа «Ленинград» гэжэ журнал дуратай хорхойтойгоор хэблээ. Тэрээндэ театральна аудитори дуратайгаар ба урда хойноо орожо ябажа, гарган үгөө. Хэтэрхэдээ, Уранзохеолшодой союзай Ленинградска таhагта хүтэлбэрилхы hуури эзэлхэ ба Ленинградай литературна хэрэг ажалда эдибхитэй үүргэ эзэлхэ арга олгожо үгөө. Ямар үндэhөөр таанад Зощенкые ленинградска литературын сад ба паркнуудаар сэнгүүлэн ябуулжа байха болообта? Ленинградай партийна эдибхитэд, тэрээнэй уранзохеолшодой организаци иимэ муухай ушарнуудые юундэ гаргаха болооб?!

Зощенкын олониитын-политическэ ба литературна досоо газаагүй үжэнхэй ба үмхирhэн нюур шарайнь тон hүүлэй сагта тодоржо гараа бэшэ. Тэрээнэй мүнөө үеынь «зохёолнууд» гэнтын хэрэг огто бэшэл. Эдэнь имагтал Зощенкын 20-оод онуудhаа эхи абаhан бүхы тэрэ литературна «үри гарбалнуудайнь» үргэлжэлэл мүн гээшэ.

Урдань Зощенко хэн гээшэ байhан юм? «Серапионовтоной ахадүүнэр» гэлсүүлhэн литературна группые эмхидхэгшэдэй нэгэн байhан юм. «Серапионовтоной ахадүүнэр» гэдэгые эмхидхэлсэхэ үедөө Зощенкын олониитын-политическэ нюур шарайнь ямархан байhан байгааб? Тэрэ группые байгуулагшадай өөhэдынгөө гол үзэлые тодорхойлон бэшэhэн «Литературные записки» гэжэ журналай 1922 оной 3-дахи номерто хандахые зүбшөөрыт, бусад хүйхэр юумэнүүд дотор тэндэ «Өөр тухайгаа ба баhа юу хээнүүл тухай» гэжэ нэрэтэй статьяхан соо мүн Зощенкыншье «үзэл этигэлэй hүлдэ» тунхаглагдаhан байна. Зощенко хадаа хэн юунhээшье эшэн гайхангүйгөөр олоной нюдэн дээрэ нюсэгэлжэ, өөрынгөө политическэ литературна «үзэлнүүдые» тоншье элитээр хэлэнэ. Шагнагты даа юун гэжэ тэндээ хэлээ hэн хаб:

«—Юрэнхыдөө уранзохеолшо байха гээшэ угаа хүндэшэг гээшэ. Үнөөхи идеологиие абаад үзээ, Мүнөө уранзохеолшоhоо идеологи эригдэдэг болоо... Үнэхөөр, намда нэгэл тиимэ муу юумэ болоод байна даа»...

«Бүхыдөө нэгэшье парти намайе hонирхуулдаггүй байгаа хадань, намда ямар «тодо идеологи» байхаб даа, хэлэжэ үгыт?» «Партийна хүнүүдэй бодолоор болоо hаа, би принципгүй хүн гээшэб. Тиимэшье байhууб. Өөр тухайгаа бэеэрээшье хэлэхэ байнаб: би коммунист бэшэб, эсэр бэшэб, монархист бэшэб, миил ород хүн гээшэб, тэрэ саанаа политическэ талаар зан hэшхэлгүй хүн гээшэб»...

«Ама алдахаар—мүнөө хүртэрөө мүн.

мэдэхэгүй хүм, тэрэ Гучковшье, жэшээнь... Гучков ямар партида юм? Шүдхэр мэдэбэ, ямар партида хынь. Мэдэхэл юумэмни: большевик лэ бэшэ, зүгөөр эссэр юм гү, али кадет юм гү—мэдэнэгүйб, мэдэхээшье хүсэнэгүйб» г. м. ба г. з.

Иимэ зэргын «идеологи» тухай, нүхэдүүд, юун гэхэ байнат? Зощенкын энэ «номнолойнгоо зүйл» хэблэhэн сагhаань хойшо 25 жэл үнгэрөө. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Зощенко хубилаа гээшэ гү? Харагданагүй. Хорин табан жэл соо Зощенко юундэшье hураагүй ба юушье хубилаагүй байхаhаа гадна, харин үзэл сурталгүй ба хуурмаг муухай найруулгатай зүйлнүүдые hэнгэргүй сэхээр номлон тараажа үргэлжэлүүлhээр, принципгүй ба hэшхэлгүй литературна хулиган зандаа байна. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, Зощенко тиихэдэшье, мүн мүнөөшье советскэ журамда дурагүй байна. Тиихэдэшье, мүн мүнөөшье советскэ литературада харша ба дайсан байна. Эдэ бүгэдын хажуугаар, Зощенко хадаа Ленинградта литературын арайл ударидагшань бэшэхэн болошоод байгаа юм хадань, тэрээниие ленинградска Парнас дээрэ үргэжэ магтан байгаа юм хадань, Зощенкодо харгы табижа үгэhэн ба тэрээнэй солыень дуудажа байhан хүнүүд ямар зэргын принципгүй, эрилтэгүй, ухаамсаргүй ба юумын илгаа олохогүй болошоо гээшэб гэжэ гансал гайхашаа бараха үлөөд байна!

«Серапионовтоной ахадүүнэр» гэгдэгшэдэй нюур түhөөн тухай үшөө нэгэ иллюстраци харуулхые зүбшөөрыт. 1922 оной 3-дахи номерой тэрэл «Литературные записки» соо нүгөөдэ нэгэ серапионовец Лев Лунц гэгшэ советскэ литературада хоро хүргэhэн ба харша «Серапионовтоной ахадүүнэрэй» группын бариhан тэрэ шэглэлтэдэ идейнэ hүүри табижа үзэхые мүн лэ hэдэhэн байна. Лунц иигэжэ бэшэнэ:

«Бидэнэр революционно үдэрнүүдтэ, угаа ехэ политическэ эршэтэ үдэрнүүдтэ суглараабди. «Хэн бидэнтэй бэшэб, тэрэ бидэнэй дайсан!»—гэжэ баруун ба зүүн гээhээмнай манда хэлэгшэ hэн,—таанар, Серапионовтоной ахадүүнэр, хэнтэй гээшэбта—коммунистнуудтай гү, али коммунистнуудта эсэргүү гү, революциин түлөө гүт, али революцидэ эсэргүү гүт?»

«Хэнтэй гээшэ бибди бидэнэр, Серапионовтоной ахадүүнэр? Бидэнэр бүтээлдэ hууhан Серапионтонбди»...

«Ород литературые олониитэнь даншье үни ба зоболонтойгоор жолоодоhон юм. Бидэнэр утилитаризмые хүсэнэгүйбди. Пропагандын түлөө бэшэнэ бэшэбди. Искусство болбол ажабайдал шэнги, бодото юумэ гээшэ, мүн ажабайдал шэнги, тэрэ болбол уг зорилгогүй ба ушар удхагүй юм, байнгүй аргагүй hэн хойноо баидаг юумэ гээшэ».

Искусствода «Серапионовтоной ахадүүнэрэй» олгоhон үүргэнь иимэ байна. Тэрээнhээ идейнэ талыень олониитын удхашанарые таhалжа хаяад, искусствын үзэл сурталгүй байха ябадалые, искусствын тулада искусство, уг зорилгогүй ба ушар удхагүй искусство гээшые соносхоhон юм. Эгээл энэ хадаа политикаhаа гажуу үжэнгир үмхэй байдалые, мещанство ба хуурмаг муухай найруулгые номлоhон хэрэг

Энээнhээ ямар тобшолол хэхэ хэрэгтэйб? Хэрбээ советскэ журамда Зощенкын дурагүй юм hаань, яаха гэхэ байнат: Зощенкодо бэеэ тааруулха гэжэ гү? Амта танижа абаhан юумэеэ бидэнэр дахин шэнэлхэ бэшэбди. Бидэнэр байдал hуудалаа, журам байгуулгаа Зощенкодо таруулан шэнэлхэ бэшэбди. Ябан өөрөө бэеэ таaруулаг, харин таарулха дурагүй hаа—советскэ литератураhаа зайлан тонилог. Советскэ литературада үжэжэ гажаhан, хооhон, идейгүй ба хуурмаг муухай зохеолнууд байха еhогүй. (**Нэрьемэ альга ташалган**).

ЦК болбол «Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнууд тухай шиидхэбэри абахадаа эгээл энээнhээ эхи гаргаhан байгаа.

Анна Ахматовагай литературна «зохеол» тухай асуудалда орохомни. Тэрээнэй зохеолнууд hүүлэй үедэ ленинградска журналнуудта «үргэн ехэ үдэсэтэйгөөр» гарадаг болоhон байна. Энэ хадаа Мережковский, Вячеслав Иванов, Михаил Кузьмин, Андрей Белый, Зинаида Гиппиус, Федор Сологуб, Зиновьева-Аннибал юуд гэхэ мэтэнүүдэй гү, тайлбарилхада, болбосон байдалда харша реакционно үзэлэй ба политика болон искусствода урбан хулжагшадай түлөөлэгшэд гээшэ гэжэ манай олониитын ба литературын хододоо тооложо байгаа тэдэ бүгэдэнэрэй зохеолнуудые хэн нэгэнэй мүнөө дахин хэблэжэ ороhон шэнги, тиимэ гайхалтай ба юрэ буса ябадал байна.

Тэрэ үеэр Горький хэлэхэдээ, 1907—1917 онуудай хоорондохи арбанжэл болбол ородой интеллигенциин түүхэдэ эгээл муухай ба эгээл тэнэг хооhон арбанжэл гэжэ нэрэ зүүхэ ушартай болоhон юм гэнэ, ушарынь хадаа 1905 оной революциин hүүлээр тэрэ үедэ интеллигенциин нилээд ехэ хубинь революциhаа буруу хаража, реакционно hохор этигэл ба hэнгэргүй hамуу ябадалые зураглан харуулhан, намаг шабар уруу hолжорон орожо, энэ урбан хулжаhан ябадалаа: «иигэжэ би hүгэдэhэн бүгэдээ галдааб, галдаhан юумэндээ hүгэдөөб» —гэhэн «гое» үгөөр халхалжархеод, үзэл сурталгүй зохеолые өөрынгөө туг болгон соносхоhон байха юм.

Сохом лэ энэ арбанжэл соо Ропшиной «Будэхи морин», Винниченко ба революциин лагерьhаа реакциин лагерь уруу бодхуултаhан бусад дезертирнүүдэй зохеолнууд мэтын тиимэнүүд речегатска зохеолнууд гараhан юм. Тэдэнэр ородой общественэй эрхим түрүү хубиин тэмсэн шармайжа байhан, тэрэ үндэр идеалнуудай хүнлэ ямбыень унагааха гэжэ эрэhэн байгаа. Тиигэжэ, арад зонhоо урбан хулжаhан «искусствын тулада искусство» гэhэн тезис соносхон гаргаhан, литературада үзэл сурталгүй байха ябадалые номложо, өөhэдынгөө үзэл сурталай ба ухаан сэдьхэлэй ужэжэ бузарhаниие хуурмаг hайхан формо намнан халхалжа байhан зүhэн бүриин символистнууд, имажинистнүүд, декадентнүүд гаража ерэбэ. Тэдэнэр бүгэдөөрэн ерээдүй байhан пролетарска революциhаа ан шэнгеэр айhан дээрэhээ нэгэдэжэ байhан байгаа. Эдэ реакционно литературна урадхалнуудай томохон «идеологуудай» нэгэниинь ерээдүй байhан пролетарска революциие «ерээдүй Хам гээшэ» гэжэ нэрлэhэн ба Октябрьска революциие ан арьяатан шэнги хоротойгоор угтаhан Мережковский гэгшэ байгаа гэжэ hануулхада хүрөө болоно.

Анна Ахматова энэ идейгүй реакционно литературна буртаг намагай түлөөлэгшэдэй нэгэниинь мүн. Ахматова болбол нэгэн сагта символистнуудай зэргэhээ таhаржа гараhан акмеистнүүдэй литературна группа гэдэгтэ хабаададаг ба советскэ литературада бүри тон харша хооhон, идейгүй, аристократическо-салонно поэзиин түг баригшадай нэгэниинь мүн. Акмеистнүүд болбол искусство дотор тон хэтэрмэ индивидуалистическэ урадхал болоhон юм. Тэдэнэр «искусствын тулада искусство», «hайханай өөрынь тулада hайхан» гэhэн теориие номлодог, арад зон тухай, тэрээнэй хэрэглэл ба ашаг туhын тухай, олониитын ажабайдал тухай юушье мэдэхэ дурагүй байhан юм.

Өөрынгөө социальна уг үндэhөөр энэ хадаа аристократи ба буржуазиин унаха тоотой үдэрнүүдтээ ороод байhан ба бэедээ таагүй бодото байдалhаа зонхилогшо ангинуудай поэдүүд ба идеологуудай үүлэнэй саанахи огторгой ба шажанай мүргэлэй манан уруу, бирагүйхэн хара бодол ба гүйхэн хара сэдьхэлээ уудалан малтаха ябадал уруу нюугдан hуухые оролдожо байhан тэрэ үедэ литература доторхи дворянско-буржуазна урадхал байhан юм. Акмеистнүүд болбол мүн символистнууд, декадентнүүд ба үмхирэн бутаржа байhан дворянска-буржуазна үзэл сурталай бусад түлөөлэгшэд мэтээр, уруу дуруу аялгые, пессимизмые, хойто наhандаа этигэхэ ябадалые номлодог бэлэй.

Ахматовагай бэшэдэг зүйлнүүдынь досоо газаагүй индивидуалистическэ шанартай байна. Тэрээнэй поэзиин,—hамгадай эргэнэг ба мүргэлэй сүмэ хоерой хоорондо харайн гүйдэг галзуурhан абгайханай поэзиин аялгынь хэмжээ уйтан тулюур байха юм. Гол юумэнь хадаа—уйдхар гашуудал, үхэлэй, шажан мүргэл, хосорhон hалаhан хэрэгэй аялгануудтай холисолдоhон инаг дуран ба хүрисал шуналай аялганууд гээшэ. Хосорhон доройтоhон мэдэрэл, үхэжэ байгаа группын олониитынь сэдьхэлдэ танил мэдэрэл,—үхэлэй урдахи этигэл найдабаригүй байдалай уйтхар гасаланта абяанууд, хахадаараа шунал дурлалай зохеолтой холисолдоhон, шажан мүргэлэй уншалганууд,—хэтын хэтэ уруу хойшолонгүй хосоржо hалаhан хуушанай дворянско соел культурын. «hайн hайхан хуушанай екатерининскэ сагай»хэлтэрхэйнүүдэй нэгэн болохо Ахматовагай духовно досоохинь иимэ байhан юм. Шабганса гээшэ гү, забтай тээрийhэн hамган гээшэ гү, тээриhэн ябадалаа маани уншалгантай хулхажархиhан тээринги шабганса гээhаа зүб гээшэ ха.

„Бүтүү hайхан диваажан садаа, бүтэдые бүтээгшэ бурхан хүрэгөө, халуун дүлэтэ hүниингөө охиие хамталан барижа ама алданам...“.

(Ахматова „Anno Domini“).

Ахматовагай бишиихан, уйтахан хара аминайнь байдал, тулюур ядуухан сэдьхэлэйнь уяралга ба мүргэл шүтэлгын зохеолнууд иимэл даа.

Ахматовска поэзи болбол арад зонhоо тон холо. Энэ хадаа— хуушанай дворянска Россин хосоржо доройтоhон дээдэ талын арбан мянган булэг хүнүүдэй поэзи мүн. Тэдээндэ «hайн hайхан хуушан саг» тушаа hанаа алдахаhаа бэшэ ондоо юушье үлөөгүй байха юм. Хэзээ заяанай липова аллей харгытай, сэсэрлиг фонтантай, шабар дүрсэ ба шулуун саханuудтай, сэсэг оранжерей, инагуудай тэбэрилдэдэг hуури hандалинууд болон үүдэнүүд дээрээ hангиршоhон гербнүүдтэй екатерининскэ үеын помещигүүдэй бууса усадьбанууд. Дворянгуудай Петербург; Царска село; Павловскдахи вокзал болон дворянска культурын бусад шухаг зүйлнүүд. Эдэ бүгэдэнь хойшолонгүй холын үнгэрhэн саг уруу шэнгэжэ hалаа! Арад зонhоо холо ба харша тэрэ культурын, манай үе хүртэр ямар нэгэн гайхалаар бүтэн ерэhэн, хэлтэрхэйнүүдтэнь халаа бэеэ тойрууллаад лэ, hанаанда багташагүй хооhон юумэнүүдые бэшэжэ hууханаа бэшэ юушье үлөөгүй «Хуу үригдөө, бүрүүтаа, хулалдагдаа»,—иигэжэ Ахматова бэшэнэ.

Акмеистнүүдэй олониитын-политическэ ба литературна идеалнууд тухай энэ группэхэнэй элитэ түл[…] лэгшэдэй нэгэн Осип Мандельшта[…] гэгшэ революциhаа урда тээхэ[…] иигэжэ бэшэhэн юм: «Амитай ба[…] эмхитэй юумэндэ дуратай бай[…] hанаа акмеистнүүд физиологическ[…] талаар гениальна дундада зуунай[…] үеын мэдэрэлhээ хубаалдан абя[…] на...» «Дундада зуунай үе болбо[…] хүнэй удельнэ шанарые өөрынхэ[…] рээ тодорхойлхо зуураа, удельн[…] шанар хүн бүхэндэ, тэрээнэй габь[…] яа үүргэhээ бүри хамаагүй, би[…] гэжэ мэдэрдэг ба ойлгодог бай[…] гаа...» «Зүб даа, Европа болбо[…] абстрактна байдал, гоёлто намал[…] тэгүй хэлэгдэhэн хүнэй ажа ами[…] дарал болбол баатаршалга габья[…] гэжэ сэгнэгдэдэг байhан нарин нягт[…] та культурын бусайдаhан харгы[…] соогуур ябажа гараа. Агуу ехэ ре[…] волюциин «тэгшэ эрхэ ба ахадүүтэй […] харилсаанда» шанар шэнжээрэ[…] тэды шэнээн харша ба бүхы хүнүү[…] дые холбожо байдаг аристократи[…] ческа инагайнь холбоон энээн дэ[…] рэhээ гарана»... «Дундада зуунай[…] үе болбол хилэ заха ба хорео тэ[…] hалга гэжэ мэдэдэг дээдэ шатын[…] мэдэрэлтэй тулада бидэндэ үнэтэй[…] hанагдадаг байна»... «Ухаан болбо[…] болон шажан мүргэлэй арюун hай[…] хан холисо ба дэлхэйе нэгэн тэгш[…] хүдэлдэггүй амитай зүйл гэжэ[…] бэеэрээ ойлгожо абалга, бидэнэры[…] тэрэ үетэй дүтэлүүлжэ, 1200 он[…] багаар романска үндэhэн дээрэ би[…] болоhон зохёолнууд cooho хүсэ[…] шадал оложо абахын хойноhоо ду[…] рымнай татана».

Мандельштамай эдэ үгэнүүд со[…] акмеистнүүдэй hанал бодол ба[…] идеалнууд дэлгэрээр харуулагдана[…] «Дундада зуунай үе уруу hөөргө[…] ошоё»—энэ аристократическо-са[…] лонно группын олониитын идеал[…] иимэ байна. hөөргөө hармагшан бо[…] лое—гэжэ Зощенко дагалдан хэлэ[…] нэ. Энээнhээ залгамжалан хэлэхэдэ[…] акмеистнүүдшье, «Серапионовтоной ахадүүнэршье» өөhэдынгөө гар[…] балые нэгэ элинсэг хулинсагhаа[…] абаhан байна. Акмеистнүүдэйшье, «Серапионовтоной ахадүүнэрэйшье» хоюуланайнь аха заха түрэл гарбалынь аристократическо-салонно[…] декаденствын ба мистицизмын[…] үндэhэ табигшадай нэгэн болохо[…] Гофман гэгшэ байhан юм.

Ахматовагай поэзиие юундэ гэж[…] тэ тунхаглан тараaха хэрэгтэй бо[…] лобоб? Тэрэнь бидэнэртэ, советскэ[…] хүнүүдтэ, ямар хамаатай юм? Эдэ[…] бүхы уруу дуруу ба бидэндэ гүнзэгы[…] харша литературна шэглэлтэнүүдтэ[…] литературна трибуна үгэхэ ямар[…] хэрэг болобоб?

Ородой литературын түүхэ[…] бидэнэр, мэдэнэбди, символистнүү[…] дэйшье, акмеистнүүдэйшье хабаа[…] дадаг реакционно литературна[…] урадхалнууд ородой литературын[…] агууехэ революционно демократи[…] ческа заншалнуудта эсэргүү, тэрээ[…] нэй түрүү түлөөлэгшэдтэ эсэргүү[…] добтолгонуудые соносхохо гэжэ нэ[…] гэнтэ бэшэ, хоёрто бэшэ hэдэhэ[…] байна; литератураhаа тэрээнэй үн[…] дэр дээдын, идейнэ ба олониитын[…] удхашанарые hалгааха, тэрээние[…] үзэл сурталгүй ба хуурмаг муухай[…] зохёолой намаг шабар уруу оруул[…] хые hэдэhэн байна. Эдэ бүхы[…] «Гоёмсог» урадхалнууд хэнэй[…] идеологиие баримталдаг байгааб[…] тэдэ ангинуудтайгаа хамта саhан[…] дээрэ мүргүйгөөр мартагдаhан б[…] үнгэрhэн саг уруу ха[…] ягдаhан байха юм. Эдэ бүхы[…] символистнууд, акмеистнүүд, «шар[…] кофтотон», «бүүбнын валетүүд», «хамаяангүйшүүл»—эдээнhээ манай[…] түрэлхи ород, советскэ литературада[…] юуниинь үлөөб? Бүри юушье үлөөгүй, ородой революционно-демократическа литературын агууехэ түлө[…] лэгшэд—Белинский, Добролюбов, Чернышевский, Герцен, Салтыков[…] Щедриндэ эсэргүү добтолгонуудын[…] ехэхэн шууяатайгаар ба бэерхүүгээ[…] зохёогдожо эхилhэншье hаа, мүн[…] лэ тиимэ байдалтайгаар буруу hу[…] раhан байгаа.

Акмеистнүүд: «Байдал hуудалай[…] ямаршье заhабари оруулхагүй ба[…] тэрээниие шүүмжэлхэ гэжэ зоб[…] хогүй» гэжэ соносхобо. Байдал hуу[…] далда ямаршье заhабари[…] юундэ оруулхагүй гэдэг байhан[…] юм? Юундэб гэхэдэ, тэрэ хуушанай[…] дворянска, буржуазна байдал hуу[…] дал тэдээндэ зохид байгаа, тиихэдэ[…] революционно арад тэрэ байдал[…] hуудалыень дайрахаяа түхеэржэ[…] байба. 1917 оной октябрьда зонхилогшо ангинуудшье, мүн тэдэнэй[…] идеологууд ба дуу зохёоч дуулагшадшье түүхын бог шорой хаягдаhан[…] нүхэн уруу тоншорон хаягдаа бэлэй.

Тиин гэнтэ, социалистическэ революциин 29-дэхи жэл дээрэ, hү[…] дэр талаhаа зарим нэгэн музейн[…] хомор зүйлнүүд дахин бии болож[…] гараад, хайшан гэжэ ажа амидаха[…] хэрэгтэйб гэжэ манай залуушуулые[…] hургажа эхилбэд, Ленинградска[…] журналай үүлые Ахматовада үрг[…] нөөр нээжэ үгөөд, тэрээндэ залуу[…] шуулай оюун мэдэрэлые поэзиигээ[…]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

*) Ленинградта партийна эдибхитэдэй суглаан дээрэ ба уранзохеолшодой суглаан дээрэ нүхэр Ждановай хэлээн элидхэлнүүдэй үурнангы ба хамтаруулhан стенограмма.

„ЗВЕЗДА“ БА „ЛЕНИНГРАД“ ГЭЖЭ ЖУРНАЛНУУД ТУХАЙ НҮХЭР ЖДАНОВАЙ ЭЛИДХЭЛ

(Үргэлжэлэл).

...гээрээр hанаа амар хорложо ...арга олгоhон байха юм.

...«Ленинград» журналай нэгэн но... 1909-hөө 1944 он хүртэрхи ...бэшэгдэhэн Ахматовагай ...нуудай согсолhон сводко ...юумэ тунхаглагдаhан бай... ...дэнь, хэндэшье хэрэггүй бу... ...гуудай хажуугаар, нэгэ шү... ...Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...дайнай үедэ эвакуацида ...бэшэhэн шүлэгынь бии ...шүлэг соогоо хара минс... хамта байха ушартай боло... ...рынгөө гансаарданги байдал бэшэнэ. Тэрэ хара минсэйн ...жэлнүүдэй нюдэн шэнгеэр ...ань хараад hууна гэнэ. Иимэ ...шэнэ гараа бэшэ даа. Хара ...тухай Ахматова мүн ...ондо бэшээ hэн. Советскэ ли... ...рада харша болохо гансаар ...ба хосоржо ошоhон шанартай бодолнууд Ахматовагай ...олой» түүхэтэ бүхы замые ...байха юм.

...поэзи ба манай арадай, гү ...ашаг туhын хоорондо адли ...юун бии гээшэб? Бүри юуншье ...Ахматовагай зохёолой ажал ...аяар холо үнгэрhэн сагай хэ...; тэрэнь мүнөө үеын советскэ ...байдалда харша ба манай ...нуудай хуудаhанууд дээрэ ...гаргахаар бэшэ байна. ...литература болбол ном ...наймаалдаг газар дээрэхи ...үнгын эрилгэнүүдые садхааха ...тааруулагдаhан үмсын пред... бэшэ. Бидэнэр литература ...советскэ хүнүүдэй мораль ...шэнжэнүүдтэй хаагуу... таарахагүй хүсэл эрилгэнүүд ...заншалнуудта hуури гаргажа ...бүришье уялгатай бэшэбди. ...овагай зохёолнууд манай за... ...улда hургаалтай юу үгэхэ ...б? Хоро хүргэхэhөө бэшээр ...үгэхэгүй. Эдэ зохёолнуудынь ...уйдхар гашуудал, уруу ...сэдьхэл, пессимизм, олонии ...жабайдалай ба ажал-ябуулгын ...уужам харгыhаа хажуу тээ ...хулжажа хара бэеэ хараhан ...толюур байдал уруу ...ябадал гаргажа болохо. Манай залуушуулые хүмүү... хэрэгые тэрээнэй гарта ...үгэжэ болохоб?! Гэхын ха... ...ар Ахматовае «Звезда» болон ...«Ленинград» дээрэ угаа дуратай... ...хэблэдэг, үшөө баhа тусгаар ...нууд болгон гаргадаг байгаа. ...адаа политическэ будүүлиг ...гээшэ.

...бүгэдын дашарамда, идейгүй ...дуруу үзэлэй тала уруу ...ража эхилhэн бусад уранзо... ...шодой зохёолнууд ленинградска ...нүүд дээрэ гаража захал... ...нь гайхалтай бэшэ. Иигэхэдээ ...Садофьева ба Комиссарова хоео... ...зохёолнууд шэнгиин тиимэ зо... ...нууд тухай хэлэнэб. Зарим нэ... ...шүлэгүүдээрээ Садофьева ба ...Комиссарова хоер Ахматовае аял... дарадаг, Ахматовагай ...олдэ тон таараhан уйдхар га... ...ал болон гансаарданги бодол ...шэг болоо.

...нууд бодол гэхэ гү, али ...нууд бодолнуудые номлохо ...халаа манай залуушуулда ...муу нүлөө үзүүлжэ болохо. ...эй оюун мэдэрэлыень үзэл ...гүй, политикаhаа хүджаhан, ...шуулалай үмхи хумхи шана ...хорложо болохо байhыень ...эйшье хэрэггүй.

...ээ, залуушуулые уйтай... ба манай хэрэгтэ этигэ... ...хүмүүжүүлээ hаамнай юун ...байгааб? Тиигээ hаа битэ... Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...дайнда илахагүй байгаабди. ...скэ гүрэн ба манай парти ...советскэ литературын туhа... ...тайгаар манай залуушуулые ...залитайгаар, хүсэ шадалтаа ...найдахаар хүмүүжүүлhэн ...сохом лэ тииhэн хадань ...социализмын байгуулал... ...тон ехэ бэрхэшээлнүүдые ...гаража. немецүүд болон ...нүүдые илан дараа гээшэбди. ...бүгэдын эсэстэ юу хэлэхэ ...тайб? hайнуул, идейнэ ба ...залитай зохёолнуудай ха... ...ао, хуудаhанууд дээрээ ...бэшэ, хуурмаг муухай, реак... ...зохёолнуудые хэблэhэн ...«Звезда» гэжэ журнал болбол шэг... ...замгүй журнал, манай залуу... ...забхайруулхадань дайсадта ...журнал болоо гэхэ ушар... ...болоно. Зүгөөр манай журнал... ...хадаа зүhэн бүриин үзэл ...идейгүй ба полити... ...хүджаhан үзэлөөр бэшэ, харин ...согтой залитай, революционно ...хэзээ бүхэндэ хүсэтэй ...юм. Идейгүй үзэлые нэбтэ... ...хэрэг «Звезда» дээрэ гэгшэ ...оhон байна. Гадна, Зощенко ...градай уранзохёолшодой ...зациин дунда тиимэ хүсэ... ...бодолдонь таарадаггүй ху... ...үнгэрхэдөө зандан татажа.

вэлжэтэ нэгэн зохёол соогоо таанарые бэшэжэрхибэб гэжэ критигүүдые айлгадаг болоhониинь элиржэ байна. Зощенко тэндэ литературын бүрин эрхэтэ зонхилогшын ухаанай хүн болоhон байна. Тэрээнние хүндэлэгшэ бүлэг хүнүүдынь тойрожо, алдар соло тогтоожо байгаа.

Ямар үндэhөөр тиигээб? Юундэ таанар энэ бодото ёhондо харша, реакционно хэрэг гаргуулаа гээшэбта?—гэжэ асуултай болоно.

Ленинградай литературна журналнууд дээрэ Баруун оронуудай мүнөө үеын шанаргүй хооhон бур жуазна зохёолнуудта шунадаг болоhониинь зүндөө гараhан хэрэг бэшэ. Манай зарим нэгэн литераторнууд бэеэ буржуазно-мещанска литераторнуудай багшанарынь бэшэ, шабинарынь шэнгеэр үзэдэг болоhон, харин оронуудай мещанска литературын үмэнэ hүхэрэн дохин hүгэдэхэ тээшээ болоhон байха юм. Бидэндэ, советскэ патриодуудта, иимэ доро дохихо ябадал зохихо аал, алишье буржуазна байгуулалтаhаа зуу лахин үндэр дээрэ ба hайн советскэ байгуулалтые зохёон байгуулhан бидэндэ тиигэжэ зохихо аал? Дэлхэй дээрэ эгээл революционно литература мүн болохо манай түрүү советскэ литературада баруун оронуудай хизаарлагданги мещанско-буржуазна литературын үмэнэ доро дохихо ябадал зохихо аал?

Манай уранзохёолшодой хүдэлмэриин томохон дутагдалынь хадаа мүн нэгэн талаhаа мүнөө үеын советскэ тематикаhаа холодохо, түүхэhээ абтаhан тематикаар ходол hамаараха ябадалнууд ба нүгөө талаhаа, гансал сэдьхэл сэнгүүлхэ хооhон хүнхи сюжедээр бэшэхээ оролдодог ябадал болоно. Зарим нэгэн уранзохёолшод мүнөө үеын советскэ темэнүүдhээ гээгдэhэндээ шалтаг барижа, арад зондо хооhорхуу шанартай, сэдьхэл сэнгүүлхэ зохёолнуудые бэшэхэ хэрэгтэй ба уранзохёолнуудай удха идейеынь тооhоной хэрэггүй болоhон саг хүрэжэ ерээ гэлсэнэ. Энэнь манай арадые, тэрээнэй эрилтэ, ашаг туhыень гүн ехээр буруу ойлгоhон ябадал мүн. Манай арад болбол советскэ уранзохёолшод Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда арад зоной оложо абаhан угаа ехэ дүй дүршэлые зүбөөр ойлгожо ниитэлэн гаргаhай гэжэ, дайсадые намнан нюсуулhанай hүүлээр оро нойнгоо арадай ажахые hэргээн болхоолго дээрэ арад зоной мүнөө баатарлигаар ажаллажа байhан тэрэ геройзмые уранаар зураглажа ниитэлэн гаргаhай гэжэ хүлеэжэ байна.

«Ленинград» гэжэ журнал тушаа нэгэ хэдэн үгэ хэлэе. Эндэ Зощенкын позици «Звезда» дээрэхидэ орходоо үшөө үлэмжэ «бата», мүн лэ Ахматовагайхидал адли байна. Зощенко Ахматова хоёр тэдэ журналнуудай хоюуландань өдибхитэй литературна хүсэн болонхой. Тиимэ ушарhаа, «Ленинград» гэжэ журнал өөрынгөө хуудаhануудые Зощенко мэтын хуурмаг бузагай хүнүүдтэ ба Ахматова мэтын салонно шүлэг зохёогшодто табижа үгэдэг байhанайнгаа түлөө харюусаха болоно.

Гэбэшье, «Ленинград» гэжэ журналда мүн бусадшье алдуунууд бии. Эндэ «Евгений Онегин» гэдэг зохеолые нэгэ Хазин гэгшын энеэдэ наада барин бэшэhэн зүйлые жэшээлэн абаад үзэе. Энэ пародинь «Онегинэй бусажа ерэлгэ» гэжэ нэрэтэй юм. Тэрэнь Ленинградска эстрадын табсан дээрэhээ үсөөн бэшэ уншагдадаг юм гэлсэнэ. Ойлгоногүйб, юундэ ленинградаархин Ленинградайгаа нэрэ түрые олоной нюдэн дээрэ Хазин мэтын хүнүүдтэ бузарлуулжа байха болоо юм? Энэ бүхы литературна «пароди» гэдэгэйнь улха хадаа мүнөөнэй ленинградта гэнтэ хүрэжэ ерээшэ Онегиндэ тохеолдоhон аян ябадалнууд тушаа хооhоор шүдөө хабираад дууруэ бэшэ ха юм. Хазинай найруулhан харлалгата муухай зохеолой удхань юун бэ гэхэдэ тэрэ Хазин манай мүнөөнэй Ленинградые пушкинскэ үеын Петербургтай жэшээлжэ ерээд, манай үе саг Онегинэй үе сагhаа муу гэжэ баримталан хэлэхые оролдоhон байна. Энэ «пародиин» зарим хэдэхэншье мүрнүүдые хараад үзыт даа. Автороынь манай мүнөөнэй Ленинградтахи хамаг юумэндэ дураа гутана. Хамгүйгөөр хоро шараа бусалжа, советскэ хүнүүдые, Ленинградые гүжэрдэн хардана. Хазинай hанамжаар, Онегинэй үе саг иимэ бэшэ —алтан үе саг байhан байна. Мүнөө тиимэ саг бэшэ,—жилотдел, карточканууд, пропускнууд бии болошоо гэнэ. Урдань Онегинэй бахардан баярлан бэшэлэг басагад, тэрэ огторгойн хизаарай бүтээмэл басагад, мүнөө хүдэлмэриин ябадалые зонхилон заагшад болонхой, Ленинградай гэр байрануудые заhабарилжа байна гэхэ мэтээр ба гэхэ зэргээр бэшэнэ. Энэ «пародиин» нэгэл газарhаа уншахыем зүбшөөрыт:

> Айлшан Евгений трамвайда hууба.
> Ай даа, ядуу, хайратай хүн!
> Тэрээнэй гэгээрээгүй үе саг
> Тиимэ тэргэ үзөөгүй hэн.
> Хуби заяаниинь Евгениие сахижа,
> Хүлынь лэ гансал няза дараба.
> Нэгэл дахин гүзээрүүнь түлхеэд:
> «Нэтэрүү эүнтэг!» гэжэ хараба.
> Хэзээ урдынгаа гуримые hанаан
> Хэрүүлээ дүэлеэр шиидхэхэ гэээд,
> Карманаа удалан бэдэрэн гэhэй
> Хальhан бээлэйень үни тиигээд
> Хүлгай ходо татаhан байба.
> Одоо тиимэ юумэ үгыдээд
> Онегин абяа хатан намдаба.

Энэ. Ленинград гээшэ тиимэ байгаа hэн, тиигээд мүнөө иимэ: муу будүүлиг, шэрүүн болоо, ядуу хайратай Онегинэй урда иимэ харашагүй үзэгдэлтэй болоо гэнэ. Хуурмаг муухай Хазин гэгшэ Ленинград ба ленинградаархиние иимээр харуулна.

Энэ харлалгата бузар пародинь досоо бөөгэнүүлмэ буруу бузар үмхэй муухай бодолготой!

«Ленинградай» редакци болбол Ленинград ба тэрэнэй эрхим hайн хүнүүдые харлаhан энэ хорото гүжэрдэлгые яажа харангүй гаргахаболооб?! Иимэ хазинуудые ленинградска журналнуудай хуудаhан дээрэ гаргажа яажа болохоб?!

Нүгөөдэ нэгэ зохеолые—Некрасов тухай пародидо бэшэhэн пародииень абаад үзэгты. Энэнь агууехэ поэт ба олониитын ажал-ябуулгаша байhан Некрасовай дурасхаалые сэхэ доромжолhон ябадал болоно. Энэнэйнь урдаhаа эрдэм болбосоролтой хүн бүхэн дураа гутан бодохо ёhотой байгаа. Гэбэшье «Ленинградай» редакци энэ буртаг үльгирдаhые хуудаhанууд дээрээ дуратайгаар хэблэhэн байха юм.

«Ленинград» гэжэ журнал дотороhоо үшөө юу олонобибди? Мохоо молхи ба хуурмаг муухай хилын саадахи анекдот олонобди, хэбэрын үнгэрhэн зуунай эсэстэхи анекдодуудай hангиршоhон хуушан сборнигуудhаа абтаhан хилын саадахи анекдот ха. «Ленинград» гэжэ журналда хуудаhаяа дүүргэхэ юумэ үгы юм гү? «Ленинград» гэжэ журналда бэшэхэ юумэ үгы болоо юм гү? Ленинградые hэргээн бодхоолго шэнгиин тиимэ темэшье абаад үзыт. Город дотор гайхамшаг ехэ хүдэлмэри ябажа байна, город болбол блокадаар ушаруулагдаhан шархаяа эдэгээжэ байна, ленинградаархин дайнай hүүлдэхи hэргээн бодхоолгын эдибхи хэшээл ба пафосаар дүүрэн байна. Энээн тухай «Ленинград» гэжэ журналда ямар нэгэн зүйл бэшэгдэнхэй гү? Ленинградаархин тэдэнэй ажалай шэн баатаршалгануудые харуулhан зохеолнуудые тус журналай хуудаhан дээрэ хэзээ-нэгэтэ хүлеэн уншаха юм гү?

Саашань советскэ эхэнэрнүүд тухай темэ абаад үзэгты. Дайн сэрэгэй он жэлнүүдэй айхабтар ехэ бэрхэшээлнүүдые дала мүрэ дээрээ даажа гараhан, мүнөө ажахыгаа hэргээн бодхоохо хүндэ хүшэр зорилгонуудые шиидхэхэ ябадалда шэн зоригтойгоор ажаллажа байhан юрэнхыдөө мүнөөнэй советскэ эхэнэрнүүд тухай, тусхайлан ленинградска басагад ба эхэнэр—геронья тухай бодото үнэн үзэгдэл харуулангүйгөөр, эрэгтэй эмэгтэй советскэ уншагшадай дунда эхэнэрнүүдэй үүргэ ба эрхэ мэдэлые Ахматовагай зангаар эшүүригэйгээр хараха үзэл дэлгэрүүлжэ болохо гээшэ аал?

Уранзохеолшодой союзай Ленинградска таhагай хэрэг ажалые хараад үзэхэдэ, мүнөө үедэ хоер литературно-уранзохеолой журналда гаража баймаар hайнууд зохеолнууд яаха аргагүй дутадаг байна хэбэртэй. Эгээл тиимэ дээрэhээ партиин Центральна Комитет болбол бүхы эрхим литературна хүсэнүүдые «Звезда» журналда гүльдхан табихаар хараалжа, «Ленинград» гэжэ журналые хааха гэжэ шиидхэбэ. Энэ хадаа хэрэгтэй болоhон ушар байдалда Ленинград хоердохи гү үшөө гурбалахиншье журналтай болохогүй гэhэн хэрэг бэшэ байhаниинь лабтай. Энэ асуудал hайн үндэр шанартай зохеолнуудай тоогоор шиидхэгдэхэ болоно. Хэрбээ тиимэнгүд зохеолнууд ябала олон бии болоод, нэгэ журналда багтахаяа болео юм hаань, хоердохи ба гурбадахи журнал байгуулжа болохо, харин манай ленинградска уранзохеолшод идейнэ ба уран hайханай талаар hайн эд үгэжэ байг лэ.

«Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнууд тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол дотор элирүүлэгдэhэн ба тэмдэглэгдэhэн будүүлиг алдуунууд ба дутуу дунданууд нимэ байна.

Эдэ алдуунууд ба дутуу дундануудай үндэhэ узуурынь юун бэ?

Эдэ алдуунууд ба дутуу дунданудай үндэhэ узуурынь хадаа манай советскэ литературын ажал ябуулгашад болохо нэрэлэгдэгшэ журналнуудай редакторнуудай, мүн тэрэшэлэн Ленинградтахи манай идеологическа фронтын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө литература тухай ленинизмын зарим хэды гол журам заабаринуудые мартаhан ябадалда байна. Уранзохеолшодой ба харюусалгата редакторнуудаар хүдэлмэрилдэг гү, али уранзохеолшодой союзда ударидахы hуури эзэлжэ байдаг хүнүүдэй олонхинь хадаа политика болбол правительствын хэрэг, ЦК-гэй хэрэг юм гэжэ бододог. Литераторнууд гэхэдэ, политика эрхилхэ гээшэ тэдэнэй хэрэг бэшэ гэдэг. Хүн hайнаар, уранаар, гоеор бэшэбэ гү,—манай залуушуулые төөрюулдэг, хорлон гутаадаг үмхэй яяр ушарнуудай бэшэгдэhэн байгаашье hаань, хэблэхэ гаргаха гэдэг. Залуушуулые юумэ хэрэглэхэгүй ба үзэл сурталгүйгөөр бэшэ, харин согтой залитай ба революционно ёhондо хүмүүжүүлэнгүйгөөр советскэ байгуулалтын ажабайжа шадахагүй байhан зүйлые тайлбарилан хэлэхэдэ, политикые хүтэлбэри болгохо гэжэ бидэнэр манай нүхэдhөө. литературын хүтэлбэрилэгшэдhөөшье, мүн бэшэдэг хүнүүдhээшье эринэбди.

Ленинизм болбол XIX зуунай үеын ородой революционер-демократуудай бүхы эрхим заншалнуудые бэедээ шэнгээhэн ба манай советскэ соел культура хадаа үнгэрhэн үеhөө шүүжэ шэнэлэн абтаhан культурна зохеолнуудай үндэhэн дээрэ бии болоhон, хүгжэhэн ба hалбаралта дэлбэрэлтэдээ хүрэhэниинь элитэ. Литературын талаар манай парти болбол ородой агууехэ революционно-демократическа уран зохеолшод ба критигүүд—Белинский, Добролюбов, Чернышевский, Салтыков-Щедрин, Плехановай агхабтар ехэ удха шанартай байhаниие Ленин Сталин хоерой үгөөр нэгэнтэ бэшэ мэдэрhэн байха юм. Белинскийhээ эхилээд, ородой революционно-демократическа интеллигенциин бүхы эрхим түлөөлэгшэд «холисогүй сэбэр искусство», «искусствын тулада искусство» гэдэгые мэдэрдэггүй байhан ба арад зондо зорюулагдаhан искусствые, тэрээнэй үндэр ехэ үзэл суртал болон олониитын удха шанарые номлон соносходог байhан байгаа. Искусство болбол арад зоной хуби заяанhаа таhаржа болохогүй. Белинскиин суута «Гогольдо бэшэhэн бэшэг» hанаад үзэгты, тэрээн соогоо агууехэ критик болбол арадай хэрэгтэ урбажа хаанай тала уруу хулжахые оролдоhонойнь түлөө Гоголиие өөрынгөө бүхы халуун шуналаар шабхадаhан байна. Энэ бэшэгые цензурагүй демократическа хэблэлэй, мүнөөшье хүртэр угаа ехэ литературна удхашанараа алдаагүй, эрхим зохеолнуудай нэгэн гэжэ Ленин нэрлэhэн юм.

Добролюбовай литературно-шүүмжэлэлэй статьянуудые hанаад үзэгты, тэндээ литература зохеолой олониитын удхашанарые тиимэ ехэ хүсэтэйгөөр харуулhан байнабшуу. Бүхы манай ородой революционно-демократическа публицистика болбол хаанта засагта үхэлгэ зэбүүрхэтээр халиhан ба арад зоной үндэhэн ашаг туhын түлөө, тэрээнэй гэгээрэл, тэрээнэй культурын түлөө, тэрээниие хаанта ёhоной хара түмэр тушааhаа сүлөөлхын түлөө тэмсэхэ ашата арюун эрмэлзэлгээр нэбтэрhэн байна. Арад зоной эрхим идеалнуудай түлөө тэмсэл ябуулха дайшалхы искусство байха ёhотой, —ородой литературын агууехэ түлөөгшэд литература ба искусствые иигэжэ үзэдэг байгаа. Искусствын зорилго юм бэ гэхэдэ, ажабайдалые ухаан мэдэрэлдэ тодоруулхаhаа гадна, мүн хүнүүдые олониитын али нэгэн үзэгдэл зүбөөр сэгнэжэ hургаха зорилго мүн гэжэ Чернышевский hургадаг hэн,—Чернышевский болбол научна социализмда бусад утопическа социалистнуудhаа баранhаань дүтэ ошоhон ба тэрээнэй зохеолнуудhаа, Ленинэй зааhан ёhоор, «ангиин тэмсэлэй hүр hүлдэ бадарагша hэн». Тэрээнэй тон ойрын хани нүхэр ба сорагник Добролюбов заахадаа, «ажабайдал литературын нормонуудаар ябадаг бэшэ, харин литература хадаа ажабайдалай дэбжэлтэтэй тааралдуулагдан зохеогдодог юм» гэдэг hэн. тиигэжэ искусствын үндэhэ hууринь бодото байдал мүн гэжэ, бодото байдал хадаа зохеол ажалай уг үндэhэн мүн гэжэ ба искусство гээшэ олониитын ухаа мэдэрэлые зохеон онсолжо олониитын ажабайдалда эдибхитэй үүргэ дүүргэдэг гэжэ тоолоод, литературада реализмын ба арадай шанартай принципүүдые тон ехээр нэбтэрүүлэгшэ hэн. Добролюбовайхяар хадаа, литература болбол обществодо алба хэхэ ёhотой, мүнөө үеын тон шухала асуудалнуудта арад зоной урда харюу үгэхэ ёhотой, өөрынгөө үе сагай үзэл сурталай хэмжээндэ хүрэмэ байха ёhотой байна.

Белинский, Чернышевский, Добролюбовай агууехэ заншалнуудые үргэлжэлүүлэгшэ мүн болохо марксистска литературна критика болбол реалистическэ, олониитэдэ зорюулагдаhан искусствые хэзээ бүхэндэ ханалгатайгаар аршалдаг байгаа. Плеханов болбол литература болон искусство тухай идеалистическэ, эрдэм ухаанда харша үзэлые элирүүлэн hалгааха ба литературые арад зондо алба хэхэ хүсэтэ зэбсэг гэжэ харахые hургадаг манай ородой агууехэ революционердемократуудай гол гол журам заабаринуудые хамгаалхын хойноhоо ехэ хүдэлмэри хэhэн юм.

Литература ба искусствода ниитын түрүү ухаатанай хандалгые В. И. Ленин анха түрүүн хизааргүй тодоор найруулаа hэн. 1905 оной эсэстэ бэшэгдэhэн «Партийна организаци ба партийна литература» гэжэ Ленинэй таанарта мэдээжэ статья hануулхамни, тэрээн соогоо литература гээшэ партийнабэшэ байжа болохогүй, ниитэ пролетарска хэрэгтэй шухала гол хубинь байха ёhотой гэжэ юрэ бусын хүсэтэйгөөр харуулhан байха юм. Ленинэй энэ статья соо манай советскэ литературын хүгжэн hууринжажа байгаа бүхы үндэhэ hууринууд табигданхай байна. Ленин бэшээ hэн:

«Литература болбол партийна болохо ёhотой. Буржуазна зан заншалнуудта эсэргүү харуулжа, хуурмаг олзодо шуналтай ба наймааша буржуазна хэблэлдэ эсэргүү харуулжа, хара бэеынгээ нэрэ зэргэ, баяжаха мүр намнан бэдэрhэн буржуазна литературна карьеризм ба индивидуализмда, «барска анархизмда» эсэргүү харуулжа, социалистическэ пролетариат болбол **партийна литературын** принцип гаргаха, энэ принципээ хүгжөөхэ ба тэрээнээ үлэмжэ болохысо дүүрэнээр ба бүхэли маягтайгаар хэрэг ажал дээрэ ябуулха ёhотой».

«Партийна литературын энэ принцип юун гэhэн удхатайб? Социалистическэ пролетариадта литературна хэрэг болбол гансал зарим нюурнуудай гү, али бүлэг хүнүүдэй зэбсэг болохо ёhогүй тэды бэшэ, энэ хэрэг болбол юрэнхыдөө ниитэ пролетарска хэрэгhээ хабаагүй хубиин хэрэг болохо ёhогүй. Партийнабэшэ литераторнууд үгы болог! Хүн шанарhаа хэтэрhэн литераторнууд үгы болог! Литературна хэрэг болбол ниитэпролетарска хэрэгэй **хубинь** болохо ёhотой...».

Саашадаа, мүн тэрэ статьяа соо хэлэгдэнэ:

«Общество дотор байгаад, обществоhоо хабаагүй сүлөө байжа болохогүй. Буржуазна уранзохеолшын, уранзураашын, актрисын сүлөө ябуулга гээшэнь имагта мүнгэнэй туулмагhаа, худалдан абалгаhаа, эдеэлүүлхэ хубсалуулхаhаа дулдыдаха нюусагай (гү, али нюур сахижа баг үмэдхэhэн) ябуулга мүн».

Ленинизм болбол манай литература политикаhаа хулжаха ёhогүй; харин олониитын ажабайдалда шухала шанартай түрүү үүргэ бэелүүлхэ зэргэтэй гэhэн дээрэhээ эхи абана. Литературын партийна байха ленинскэ принцип—литература тухай наукада В. И. Ленинэй эрүүлhан үнэтэ шухала зүйл эндэhээ эхи абана.

Тиимэ болохолоороо, советскэ литературын эрхим hайн заншалнууд хадаа XIX зуунай ородой литературын эрхим заншалнуудай, манай агууехэ революционно демократууд—Белинский, Добролюбов, Чернышевский, Салтыков-Щедринэй заншалнуудай, удаань Плехановай үргэлжэлүүлhэн ба Ленин Сталин хоерой научнаар зохеон гаргажа үндэhэлhэн заншалнуудай үргэлжэлэл мүн.

Некрасов өөрынгөө поэзиие «хоро үhөөн ба уйдхар гашуудалай муза» гэжэ нэрлэhэн юм. Чернышевский Добролюбов хоер литературые арад зондо нарин нягтаар алба ябуулдаг зүйл гэжэ үзэдэг байhан юм. Российска демократическа интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд хаанта байгуулалтын оршон байдалда тэдэ арюун hайхан үндэр дээдын үзэл сурталай түлөө үхэжэ, хосоржо, каторга, сүлэлгэдэ ошожо байhан юм. Эдэ алдарта заншалнуудые мартажа яажа болохо гээшэб? Эдээниие тоонгүй, дээрэhээ уруу хаража яажа болохоб, «искусствын тулада искусство» гэдэг реакционно лозунгые ахматованар ба зощенконорой шургуулажа байхадань, идейнэ бэшэ зохеолой баг үмэдэн бэеэ далдалжа, советскэ арадта харша үзэлнүүдые гаргажа байхадань миин байжа яажа болохоб?!..

Ленинизм болбол манай литературада айхабтар ехэ олониитын-шэнэдхэн зохеохы шанар байха ёhотой гэжэ мэдэрнэ. Хэрбээ манай советскэ литература энэ угаа ехэ хүмүүжүүлхы үүргэеэ доошонь болгоо hаа—энэ хадаа гэдэргэшээ хүгжэхэ, «шулуунай үе сагта» бусаха гэhэн ябадал болохо hэн.

Нүхэр Сталин манай уранзохеолшодые хүнэй сэдьхэл бодолой инженернүүд гэжэ нэрлэhэн юм. Энэ тодорхойлолтонь үнэгэгы ехэ удхатай байна. Энэнь хүнүүдые хүмүүжүүлхын түлөө, советскэ залуушуулые хүмүүжүүлхын түлөө, литературна хүдэлмэридэ голодоhо гаргахагүйн түлөө советскэ уранзохеолшодой тон ехэ харюусалгатай байhан тухай хэлэнэ.

Юундэ ЦК литературна асуудалаар иимэ эрид шанга хэмжээнүүдые абаба гээшэб?—гэжэ нэгэ зарьманда гайхалтай шэнгеэр үзэгдэнэ ха. Манайхин иимэ юумэндэ дадаагүй байна. Хэрбээ үйлэдбэри дээрэ голодоhон гаргаа hаань гү, али үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдээр үйлэдбэриингөө программые дүүргээгүй hаань, үгышье hаа ой модо бэлэдхэхэ түсэб дүүргээгүй hаань, — энээндэ выговор соносхохонь юрын хэрэг (**зал дотор hайшааhан энеэлдээн гарана**), тиихэдэ хэрбээ хүнэй сэдьхэл бодолые хүмүүжүүлхэ талаар голодоhон гараа hаань, хэрбээ залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ голодоhон гараа hаань, эндэ энээниие тэсэжэ боломоор байна гэжэ тоолодог байха юм. Харин энэ хадаа үйлэдбэриин программые дүүргээгүй гү, али үйлэдбэриин даалгабари таhалдуулhанда орхидоо үлэмжэ гашуудалтай гэм бэшэ гээшэ аал? Өөрынгөө шиидхэбэрээр ЦК болбол идеологическа фронтые манай хүдэлмэриин бусад бүхы участогуудтай зэргэшүүлэн татажа абаха гэhэн байна.

hүүлэй үедэ идеологическа фронт дээрэ ехэнүүд таhалдал ба дутагдалнууд элирүүлэгдэhэн байха юм. «Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнуудта юун болоhониие хэлэншьегүйгөөр, манай киноискусствын гээгдэл тухай. манай театрально-драматическа репертуарай шанар муутай зохеолнуудаар буртаглагдаhан тухай таанарта hануулаа hаа зохистой байна. ЦК энээндэ оролсожо тус хэрэгые эрид шууд заhаха баатай болоhон байна. ЦК болбол арад зон тушаа, залуушуулые хүмүүжүүлхэ тушаа уялга үүргэнүүдээ мартадаг хүнүүдэй урдаhаа сохилтоео зөөлэрүүлхэ эрхэгүй байгаа. Бидэнэр манай эдибхитэйдэй анхаралые идеологическа хүдэлмэриин асуудалнууд тээшэ хандуулжа, эндэ гурим журам тогтоохо, хүдэлмэридэнь эли тодо заабари үгэхые хүсөө hаа, идеологическа хүдэлмэриин алдуунууд ба дутуунуудые советскэ хүнүүдэй нэрэдэ хүрэмэ, большевигүүдэй нэрэдэ хүрэмэ хурса шангаар шүүмжэлжэ хаяха ёhотойбди. Гансал тиигээ hаа бидэнэр энэ хэрэгые заhажа шадаха байнабди.

Зарим литературнууд иигэжэ hанадаг байна: дайнай үе соо арад зоной уран зохеолоо ехээр hанажа үлэhэшоhон, ном дэбтэрнүүд багаар гаргагдадаг байhан хадань, уншагшад ямаршье. буртаг үмхэтэйшье hаань залгиржархихо байха гэдэг. Зүгөөр энэнь тон тиимэ бэшэ. тиин амта мэдэхэгүй литературнууд, редакторнууд, хэблэгшэдэй бидэндэ хаяжа үгэhэн лэ али бүхы зохеолнуудые тэсэжэ байха аргамнай үгы. Советскэ арад болбол советскэ уранзохеолшодhоо ёhотой гэгшын идейнэ зэбсэглэл, агууехэ барилга байгуулалтын түсэбүүдые гүйсэдхэхэдэ, манай ороной арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ түсэбүүдые гүйсэдхэхэдэ туhалха шанартай оюун сэдьхэл садхаама зохеолнуудые хүлеэжэ байна. Советскэ арад болбол литераторнуудта үндэр ехэ эрилтэнүүдые табижа, өөрынгөө идейнэ ба культурна хүсэл эрилтые ханааха гэжэ хүсэнэ. Дайнай үедэ оршон байдалай шанга байhан дээрэhээ тэдэ зайлашагүй шухала эрилгэнүүдые хангаха аргагүй байгаабди. Арад зон боложо байгаа ушарал событинуудые ойлгожо абахаяа хүсэнэ. Тэрээнэй идейнэ болон культурна хэмжээнь ургаа. Мүнөө манда гарадаг литература ба искусствын зохеолнуудай шанарынь ехэнхидээ арад зониие ханаанагүй. Энэ ушарые литературын зарим хүдэлмэрилэгшэд, идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэд ойлгоогүй ба ойлгохоео хүсэнэгүй.

Манай арадай эрилтэнүүдэй ба хүсэлэйнь хэмжээ угаа дээрэ үргэгдөө, энэ хэмжээн хүртэр ургахые хүсэдэггүй гү, али шадалгүй хүн хойгуур орхигдошохо болоно. Литература болбол гансал арадай эрилтэнүүдэй хэмжээн дээрэ ябаха зэргэтэй тэды бэшэ, харин тэрээнhээ үлэмжэ,—арад зоной хүсэл дурые хүгжүүлхэ, эрилтыень дээшэнь болгохо, шэнэ идейгээр баяжуулха, арад зониие урагшань хүтэлхэ уялгатай юм. Арад зонтойгоо адли ябажа, ургажа ерэhэн эрилтыень хангажа, советскэ культурын хүгжэлтын зорилгонуудай хэмжээндэ байжа бирахагүй хүн зайлашагүй хэрэгээ дүүрэшэхэ байна.

«Звезда» ба «Ленинградай» хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй идейн талаараа дутамаг байhан дээрэhээнь мүн хоёрдохи томохон алду...

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

„ЗВЕЗДА“ БА „ЛЕНИНГРАД“ ГЭЖЭ ЖУРНАЛНУУД ТУХАЙ НУХЭР ЖДАНОВАЙ ЭЛИДХЭ

(Үргэлжэлэл).

гарана. Энэнь юум бэ гэхэдэ манай зарим хэды хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд литераторнуудтай харилсаа хэхэдээ советскэ хүнүүдые политическээр хүмүүжүүлхэ ба литераторнуудай политическэ шэглэлтэнүүдэй ашаг туһые бэшэ, харин хубиин, нүхэрэй ашаг туһые гол болгон табидаг байха юм. Идейнэ талаараа хорото ба уран найруулгынгаа талаар һула олохон зохеолнууд али нэгэн уранзохеолшые гомодхоохогүйн хүсэл дээрэһээ хэблэлдэ ородог гэлсэнэ. Тиимэнүүд хүдэлмэрилэгшэдэй һанаашаар болоо һаа, хэн нэгые гомодхоохогүйн тулада арад зоной ашаг туһые, гүрэнэй ашаг туһые орхео һаа дээрэ болоно. Энэнь тоншье бүрүү ба политическэ талаар алдуутай һанаа мүн. Энэнь миллионие бутархай сагаагаар алдажа бутаруулһандал тон адли болоно.

Литература дотор эрид сэхэ харилсаануудые нүхэрэй харилсаануудаар һолихо ябадалай тон эхэ хоротой байһаниие өөрынгөө элидхэбэри соо партиин Центральна Комитет заана. Манай зарим нэгэн литераторнуудай дундахи принципгүй нүхэрэй харилсаанууд гүн буруу үүргэ дүүргэжэ, олохон литературна зохеолнуудай идейнэ хэмжээе доошолуулаа, советскэ литературада харша хүнүүдэй литературада орохо ябадалые хүнгэдхэжэ үгөө. Ленинградтахи идеологическа фронтын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө, ленинградска журналнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө шүүмжэлэлэй үгы байһан дээрэһээ, эрид сэхэ харилсаануудые арад зоной ашаг туһые харангүйгөөр нүхэрэй харилсаануудаар һолиһон ябадал тон ехээр хоро хүргөө.

Хэрбээ бидэнэр кадрнуудаа гамнаха, һургаха ба хүмүүжүүлхые хүсөө юм һаа, бидэнэр хэн нэгээ гомодхоохо гэжэ айха еһогүйбди, эрид шанга, зоригтой, нюур сахихагүй, сэхэ ба үнэн зүб шүүмжэлэлһээ айха еһогүйбди гэжэ нүхэр Сталин бидэниие һургадаг. Шүүмжэлэлгүй һаа ямаршье, мүн литературнашье организаци үмхирэн һарнижа болохо юм. Шүүмжэлэлгүй һаа ямаршье үбшэн саашаа ехэ боложо болохо ба эдэгээхэнь улам бэрхэтэй болохо юм. Имагтал зоригтой ба үнэн сэхэ шүүмжэлэл болбол манай хүнүүдтэ мэргэжэхэ дэбжэхэдэнь туһалдаг урагшаа тэгүүлхэ, хүдэлмэриингөө дутуу дунданuудые дабаха дура зориг түрүүлдэг байна. Хаана шүүмжэлэл үгыб, тэндэ бүтүү бүгшэм ба хүдэлсэгүй үхэһэн байдал үндэһэлдэг, тэндэ урагшаа дабшаха газар үгы байдаг.

Манай хүгжэлтын тон шухала услови болбол советскэ хүн бүхэн үдэр бүхэндэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгые гаргажа байха, бэеэ айлтагүйгөөр шалгажа, хүдэлмэрөө шүүн үзэжэ байха, өөрынгөө дутуу ба алдууе зүрхэтэйгөөр шүүмжэлжэ байха, хүдэлмэриингөө эрхим һайн үүргэ дүнгүүдые яажа түйлахаяа болохо ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхын хойноһоо таһалагаряагүйгөөр хүдэлмэрилхэ зайлашагүй ябадал мүн гэжэ нүхэр Сталин нэгэнтэ бэшэ заадаг байна. Энэ заабаринь ондоо ямаршье хүдэлмэрилэгшэдтэй тон адляар литераторнуудта хабаадана. Хүдэлмэрөө шүүмжэлхэһээ татагалзадаг хүн арад зондо хүндэлүүлһэнэйшье урамагүй, хараал шэнгэһэн аймхай яяр гээшэ. (**Нэрьемэ альга ташалган**).

Хүдэлмэридөө шүүмжэлэлгүйгөөр хандаха, литераторнуудтай эрид сэхээр харилсаа ябуулхын орондо нүхэрэй еһоор харилсаха ябадалнууд, мүн Советскэ уранзохеолшодой союзай правленидэ үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Союзай правлени ба тусхайлхада тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр Тихонов «Звезда» ба «Ленинград» гэжэ журналнууд соо элирүүлэгдэһэн амгалан бэшэ байдалда гэмтэй, советскэ литературада Зощенко, Ахматова болон бусад советскэ бэшэ уранзохеолшодой хорото нүлөөнэй нэбтэрхэдэ хаалта хээгүй байхаһаа гадна, советскэ литературада харша тенденци ба заншалнуудай журналнуудтамнай нэбтэрхэдэнь һула табижа үгэһэндөө гэмтэй болоно.

Ленинградска журналнуудай дутуу дунданууд мүн журналнуудай хүтэлбэрилэгшэд бии болоһон тиимэ харюусалгагүй байдал өөрынгөө үргэ дүтэргэ, журналай түлөө бүхэли дээрээ бэ тэрэнэй таһагуудайнь түлөө хэнэйшье харюусаха зэргэтэй бэшэ байһан, захынаа жыр гурим гэжэ үгы байһан тиимэ байдал ленинградска журналнуудай редакцинуудта байһан байна. Эдэ дутагдалые заларуулха зайлашагүй. Эгээн тиимэ дээрэһээ Центральна Комитет өөрынгөө шиидхэбэридэ «Звезда» гэжэ журналай главна редакторые томилбо, тэрэнь тус журналай удха шэглэлтынь түлөө, журналда толилогдоһон зохеолнуудай үндэр һайн идейнэ ба уран найруулгын шанарай түлөө харюусаха зэргэтэй.

Журналнуудта, мүн ямаршье хэрэг дээрэхидэл адли, журамгүй нобшо задагай байдал тэсэшэгүй. Журналай шэглэлтын ба тунхаглагдаха материалнуудай удхын хойноһоо тодорхой һонор харюусалга хэрэгтэй.

Таанар ленинградска литературын ба ленинградска идеологическа фронтын алдар солото заншалнуудые бодхоохо еһотойт. Хэзээ бүхэндэ түрүү үзэл сурталнуудые, түрүү соел культурые нарин дэлгэрүүлжэ байдаг байһан Ленинградай журналнууд үзэл сурталгүй ба хуурмаг муухай зохеолнуудай суглардаг газар болошоһынь харахада уйдхартай ба урмаа хухарма байна. Түрүү идеологическа ба культурна центр болохо Ленинградай нэрэ түрые бодхоохо хэрэгтэй. Ленинград болбол большевистскэ ленинскэ организацинуудай үлгынь байһан юм гэжэ мартаха хэрэггүй. Эндэ Ленин Сталин хоер большевистскэ партиин үндэһэ һуури, большевистскэ үзэл суртаалай, большевистскэ культурын үндэһэ һуури табиһан юм.

Ленинградска уранзохеолшодой, ленинградска партийна эдибхитэнэй нэрэ түрын хэрэг болбол Ленинградай тэрэ алдарта заншалнуудые бодхоохо ба саашадань хүгжүүлхэ ябадалда болоно. Ленинградтахи идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй ба түрүүшын ондо уранзохеолшодой зорилго юун бэ гэхэдэ, ленинградска литератураһаа үзэл сурталгүй ба хуурмаг муухай зүйлнүүдые абажа хаяха, түрүү советскэ литературын тугые дээрэ үргэхэ, өөһэдынгөө идейнэ ба уран мэргэжэлэй ургалтада нэгэхэншье арга нүхэсэл алдахагүй, мүнөөнэй байдалай тематикаһаа гээгдэхэгүй, арад зоной эрилтэнүүдһээ гээгдэхэгүй, өөһэдынгөө дутуунуудые элирүүлхэ зоригтой шүүмжэлэл, нюур хаража нялдагашаһан, бүлэгэй ба нүхэрэй шүүмжэлэл бэшэ, харин еһотой гэгшын, зоригтой ба хойшоо таталдахагүй, идейнэ большевистскэ шүүмжэлэл али болохоор хүгжүүлхэ ябадалнууд болоно.

Нүхэдүүд, мүнөө партиин Ленинградска городской комитедэй, илангаяа тэрэнэй пропагандые эрхилхэ секретарь нүх. Широковой ямар бүдүүлиг алдуу хэһэниинь таанарта эли болобо еһотой. Нүхэр Широков хадаа идеологическа хүдэлмэриин оройдо табигдаһан байгаа, тус журналнуудай буруу һурэһэнэй түлөө харюусалга түрүүшын ээлжээндэ тэрээндэ унаха байна. Партиин Ленинградска комитет болбол «Звезда» гэжэ журналай редакциин шэнэ состав тухай шиидхэбэри июнь һарын һүүлээр абажа, тэрээн соогоо мүн Зощенкые оруулалсажа, бүдүүлиг политическэ алдуу хэһэн байха юм. Партиин горкомой секретарь нүхэр Капустин ба горкомой пропагандые эрхилхэ секретарь нүхэр Широковой иимэ алдуутай шиидхэбэри гаргажа абаһыень имагтал политическэ талаар һохор байһанаарынь тайлбарилжа болоно. Дахин дабтан хэлэнэм, эдэ бүхы алдуунуудые али болохысо түргэнөөр ба эрид шууд заларуулжа манай партиин идейнэ ажабайдалта Ленинградай үүргыень бодхоохо хэрэгтэй.

Барандаа бидэнэр Ленинградтаа дуралдагбди, манай партиин түрүү отрядуудай нэгэн гэжэ барандаа бидэнэр манай ленинградска партийна организацида дуралдагбди. Ленинградые өөһэдынгөө һанал зорилгодо хэрэглэхые хүсэдэг элдэбын няалдан ерэһэн литературна ябуул-зайгуулнуудай орохо газар Ленинградта байха еһогүй. Зощенко, Ахматова болон тэдээн мэтын зондо советскэ Ленинград үнэтэй бэшэ. Тэдэнэр Ленинградта ондоо олониитын-политическэ еһо гурим ба ондоо идеологи бии боложо гараһай гэжэ хүсэнэ. Хуушанай Петербург, тэрэ хуушанай Петербургын образ болохо Зэд всадник—энэл тэдэнэй нюдэн дээрэ эрбэлзэн хүдэлнэ. Бидэнэр харин советскэ болоһон Ленинградые советскэ культурын түрүү центр гэжэ дурладаггүй. Ленинградай гараһан агуухэ революционно ба демократическа ажал-ябуулгануудай алдарта бүлэг хүнүүд—эдэ хадаа түрэл гарбалтай манай шэнэ дамжан сэхэ ерэһэн манай үбгэ эсэгэнэр гээшэ. Мүнөөнэй Ленинградай гараһан агуухэ революционно-демократическа заншалнуудай болбол тэдэ агуухэ революционно-демократическа заншалнуудай хүгжэлтын үргэлжэлэл мүн. Энэ бидэнэр ногоо агсан алдаргүйбди. Ленинградска эдибхитэд энэ хэрэгээ түргэн һайнаар заһажа абаһан бэ манай

рииe урагшань дабшуулхын тулада алдуунуудаа зоригтойгоор, гэдэргээ харангүйгөөр, «рессор табижа» зөөлэрүүлэнгүйгөөр шүүжэ үзэг лэ. Ленинградска большевигүүд советскэ үзэл суртал, советскэ олониитын оюун мэдэрэлые зохеон табиха хэрэгтэ эхи табигшадай ба түрүүшүүлэй зэргэдэ өөһэдынгөө һуури дахин эзэлхэ еһотой. (**Нэрьемэ альга ташалган**).

Партиин Ленинградска горком идеологическа фронт дээрэ иимэ алдуу яахадаа гаргаха болобо гээшэб? Горком болбол городоо һэргээн бодхоохо талаар, ажаүйлэдбэреэ дэбжүүлхэ талаар ябуулжа байгаа бодото хүдэлмэридөө һамаа-раад, идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин удха шанарые мартажархео гээшэ ха, тиин иигэжэ мартаһан ябадалынь ленинградска организацида ехэ хүндэ болоо. Идейнэ хүдэлмэриие мартажа болохогүй! Манай хүнүүдэй оюун сэдьхэлэйнь баялиг материальна баялигһаань дүтүүгүй шухала юм. Гансал материальна үйлэдбэриин талаар бэшэ, мүн баһа идеологическа талаар үглөө үдэр тухайдаа һанаагаа табингүй һохор балай һуужа болохогүй. Манай советскэ хүнүүд нилээдгүй урган дэбжээ, тиигэжэ энэ тэрын хаяжа үгэһэн али бүхы духовно эд зохеолые «залгижа» байхагүй. Хүдэлмэрөө шэнэлэн табижа, арад зоной урган ерэһэн эрилтэнүүдые хангажа шадахагүй болоһон культура ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд арад зоной анхарал найлабариие түргэнөөр гээжэ болохо байна.

Нүхэдүүд, манай советскэ литература арад зоной ашаг туһада, Эхэ оронойнгоо ашаг туһада ажабайна ба тиихэшье еһотой. Литература болбол арад зондо түрэл хэрэг мүн. Тиимэ дээрэһээ танай амжалта бүхэниие, горьтойхон зохеол бүхэниие манай илалта гээшэ гэжэ арад зон үзэдэг байха юм. Тиимэ дээрэһээ һайн гараһан зохеол бүхэниие шүүжэ абаһан байлдаантай гү, али ажахын фронт дээрэ туйлаһан томохон илалтатай жэшэн сасуудхажа болохо байна. Нүгөө талаһаань абахада, советскэ литературадахи урагшагүйдэлгэ бүхэниие арад зон, парти, гүрэн гүнзэгыгөөр дураа гутан гашуудажа үзэдэг байха юм. ЦК-гэй тогтоол сохом энээниие хараадаа абаһан байна, ЦК болбол арад зоной ашаг туһада, тэрэнэй литературын ашаг туһада анхаралаа табижа, ленинградска уранзохеолшодой хэрэг байдалда тон ехээр һанаагаа зобонги байна.

Хэрбээ үзэл сурталгүй хүнүүд советскэ литературын хүдэлмэрилэгшэдэй ленинградска отрядые үндэһэ һууриһаань һалгааха гэжэ хүсөө хадань, тэдэнэй хүдэлмэриин идейнэ талыень таһалдуулха, ленинградска уранзохеолшодой зохеолые тэрээнэй олониитын шэнэдхэхы удхашанарһаань таһалха гэжэ хүсөө хадань, ленинградска литераторнууд болбол Ленинградай литературна отрядые, тэрээнэй журналнуудые үзэл сурталгүй, принципгүй политикаһаа хулжаха ябадалай һа ба уруу абаашахые оролдоһон бүхы һэдэлгэнүүдтэ эсэс табиха хүсэ шадал бэедээ олохо бэзэ гэжэ Центральна Комитет найдана. Таанар идеологиин фронтын түрүүшын шугам дээрэ табигданхай байлат, таанарта уласхоорондын удхашанартай айхабтар ехэ зорилго байна, тиин энэ ушар хадаа арад зоной, гүрэнэй, партиин урда бодото советскэ литератор бүхэнэй харюусалгыень, гүйсэдхэжэ байгаа үүргэ үялтынь шухала байһан мэдэрэлые үргэхэ зэргэтэй.

Орон доторхишье, мүн уласхоорондын аренэ дээрэхишье манай амжалтануудта буржуазна дэлхэй дурагүй. Дэлхэйн хоердохи дайнай дүн дээрэ социализмын позици бүхэжөө. Европын олохон оронуудта социализм тухай асуудал хэлсэхэ зүйл дээрэ табигдаад байна. Энэ ушар хадаа зүһэн бүриин империалистнуудай дурынь гутаана, тэдэнэр социализмһаа айжа байна, бүхы түрүү хүн түрэлтэндэ үльгэр жэшээ мүн болоһон, манай социалистическэ оронһоо айжа байна. Империалистнууд, тэдэнэй үзэл сурталай албан зарсанар, тэдэнэй литераторнууд болон журналистнууд, тэдэнэй политигүүд болон дипломадууд манай оронине хардан гүжэрдэжэ, буруу талаарнь харуулха, социализмые хардан гүжэрдэжэ гэжэ али болохоор оролдоно. Иимэ орон байдалда советскэ литературын зорилго юун бэ гэхэдэ, манай советскэ культурада, социализмда хэдэг тэдэ хорото муухай гүжэрдэлгэ ба доботолгые эсэргүүсэн, сохилтыень сохилтоор харюулаад дүүрэхэ бэшэ, харин һарнин доройтохо ба үмхирэн залархажа байгаа буржуазна культурые зоримгоор зада сохихо ба добтолон орохо ябадал болоно.

Мүнөө үеын гоемсог буржуазна баруун европейскэ ба американска литераторнуудай, мүн тэрэшэлэн кинорежиссернууд болон театральна режиссернуудай зохеолой ажал газаа талаһаа ямарханшье һайхан маягтай байгаашье һаа өөрэгүй, буржуазна соел культураяа аршалжа ба һэргээн бодхоожо шадахагүй, ушарынь хадаа тэрэнэйнь моральна үндэһэ һуури буртаг бури ба үмхи хооһон байна, ушарынь хадаа тэрэ соел культура хубиин капиталистическэ үмсэдэ алба хэдэг, общественный буржуазна оройлогшодой хара бэеэ хараһан ашаг туһада алба хэдэг байна. Буржуазна литераторнууд, кинорежиссернууд, театральна режиссернууд бултааран бөөгнэржэ, политическэ ба социальна тэмсэлэй хурса хурса асуудалнуудһаа общественый түрүү хубиин анхаралые һамааруулха гэжэ, бандидууд, холимог хооһон театрай басагалые дүүрэсэ бэшэһэн ба залихай һалхин болон элдэбын авантюристнүүд, ябуул зайгуулнуудай ябадалнуудые магтаһан хуурмаг муухай, үзэл сурталгүй литература ба искусствын һаба уруу тэдэнэй анхаралые татаха гэжэ оролдожо байна.

Түрүү советскэ культурын гүлөөлэгшэд, советскэ патриодууд—бидэндэ буржуазна культурын үмэнэ тонгойн дохихо үүргэ гү, шабинарайнь үүргэ таараха аал?! Ондоо ямаршье буржуазно-демократическа байгуулалтада орходоо үлүү үндэр байгуулалтые, буржуазна культурада орходоо олон дахин үлүү үндэр культурые харуулжа байдаг манай литература болбол ниитэ хүн түрэлтэнэй шэнэ оюун ухаанда бусадые һургаха эрхэтэй байһаниинь сохом даа. Манайхидал адли иимэ арад зон ба орон нютагые хаанаһаа олохоб та? Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда манай советскэ арадай харуулһан ба ажахын болон соел культурын амгалан сагай хүгжэлтэ ба һэргээн бодхоолгодо орохо зуураа ажалайнгаа хэрэгтэ үдэр бүри харуулжа байгаа гайхамшаг һайхан шанартай хүнүүдые хаанаһаа олохоб та! Манай арад үдэр бүхэндэ улам улам дээшээ гарана. Мүнөөдэр бидэнэр үсэгэлдэр байһандаал адли бэшэбди, үглөөдэр болоходо мүнөөдэр байһандаа адли байхагүйбди. Мүнөө бидэнэр, 1917 онһоо урда байһан тиимэ ородууд бэшэбди. Русьнайшье мүнөө тиимэ бэшэ, зан абаримнайшье тиимэ бэшэ. Бидэнэр оронойнгоо нюур шарайе үндэһөөрынь хубилгаһан тэрэ агуухэ шэнэдхэн зохеолготой хамта хубилаабди, урган дэбжээбди.

Советскэ хүнүүдэй эдэ шэнэ үндэр шанарнуудые харуулха, манай арадые имагтал мүнөө үдэрэйхеэрынь бэшэ, харин үглөө үдэрыень шагаажа харуулха ба замыень урагшань прожектороор гэрэлтүүлхэ ябадалда туһалха—нягта сэбэр бодолтой советскэ уранзохеолшо бүхэнэй зорилго иимэ байна. Уранзохеолшо гээшэ событинуудай һүүлдэ шэрэгдэжэ ябаха еһогүй, арад зондо хүгжэлтынь зам заажа, арадай түрүү зэргэнүүдтэ ябаха уялгатай. Социалистическэ реализмын арга методые хүтэлбэри болгожо, манай бодото байдалые нягта сэбэрээр ба анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэжэ, манай хүгжэлтын ябасануудай гол удхыень гүнзэгыгөөр ойлгохые оролдон шармайжа, уранзохеолшо болбол арад зониие хүмүүжүүлхэ ба үзэл сурталаар зэбсэглэхэ зэргэтэй. Советскэ хүнэй эрхим мэдэрэл ба шанарые шэлэн абажа, тэрэнэй урда үглөө үдэрыень дэлгэн нээхэ зуураа, бидэнэр ямар байха еһогүйб гэжэ манай хүнүүдтэ харуулаха зэргэтэйбди, үсэгдэрэй үнгэрһэн үлэгдэлнүүдые, урагшаа дабшахадань советскэ хүнүүдтэ һаад түбэг ушаруулдаг муу үлэгдэлнүүдые хаман сохихо зэргэтэйбди. Советскэ уранзохеолшод хадаа манай залуушуулые согтой залитайгаар, хүсэ шадалда найдангяар, ямаршье бэрхэшээлнүүдһээ зүрхэсэхэгүйгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ арад зондоо, гүрэндөө, партидаа туһалха зэргэтэй.

Буржуазна политигууд болон литераторнуудай өөһэдынгөө арадуудһаа советскэ байгуулалтын ба советскэ соел культурын туйлалтанууд тухай үнэн ушарые нюуха гэжэ хэдышье оролдоо һаань, хилын саана Советскэ Союз тухай үнэн байдалай мэдээсэ гаража һаадаха гүйгөөр түмэр хүшэгэ татахые хэдышье һэдэлгэ хээ һаань, советскэ соел культурын бодото ургалта ба далайсые багаар харуулха гэжэ хэдышье хэшээл оролдолго гаргаа һаань,—эдэ бүхы һэдэлгэнүүдынь заатагүй бүрүү һурэхэ байна. Бидэнэр советскэ культурынгаа хүсэ шадал ба бүлөө байдал һайханаа һайса мэдэнэбди. Хилын саана манай культурна делегацинуудай айхабтар ехэ амжалтануудые, манай физкультурна парад гэхэ мэтэнүүдые һанаандаа оруулаад үзыт даа. Бүхы хари юумэндэ толгойгоо дохихо гү, али хамгаалгын хашан позици эзэлхэ гээшэ манай хэрэг бэшэ!

Хэрбээ феодальна байгуулалта, удаань буржуази болбол өөһэдынгөө һалбаралтын үедэ шэнэ байгуулалтынгаа тогтонилые баталһан ба тэрээнэйнгээ һалбаралтые магтан дуулаһан искусство ба литература бии болгожо шадаа юм һаань, бидэндэ хүн түрэлхитэнэй болбосоронгы ба соел культурын түүхэдэ бии бүхы эрхим шэнжэнүүдые бэедээ шэнгээһэн шэнэ, социалистическэ байгуулалтада дэлхэй дээрэ эгээл түрүү литература, хуушан сагуудай зохеолой тон эрхим үльгэр жэшээнүүдые хойноо холо гээхэ литература байгуулха ябадал бүришье хүшэ хүрэмөөр байна.

Нүхэдүүд. Центральна Комитет юу эринэ, юу хүсэнэ гээшэб? Партиин Центральна Комитет болбол ленинградска эдибхитэд ба ленинградска уранзохеолшод манай идейнэ хүдэлмэриие үндэр хэмжээндэ үргэхэ шухала болоһон сагай тулажа ерэһэниие һайтар ойлгоһой гэжэ хүсэнэ. Социалистическэ советскэ байгуулалтын хүсэ ба гүн шадалые бүхэжүүлхэ, манай золтой тэнюун байдалай ба соел культурын үзэгдөөгүйгөөр улам һалбаран сэсэглэхын тулада советскэ общественный хүдэлэхы хүсэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадалнууд залуу советскэ үетэнэй урда гараад байна. Эдэ агуухэ зорилгонуудай тулада залуу үетэн болбол эрид хатуугаар, согтой залитайгаар, бэрхэшээл һаалтануудһаа татагалзан айхагүйгөөр, тэдэ бэрхэшээл хаалтануудһаа далдирангүй сэхэ урдаһаань ошожо, тэдэниие дабан гаража шадахаар хүмүүжүүлэгдэхэ еһотой Манай хүнүүд эрдэмтэй, үндэр һайхан үзэл сурталтай, үндэр ехэ культурна, моральна эрилтэнүүдтэй ба юумын амта таниха шадабаритай хүнүүд байха еһотой. Энэ зорилго бэелүүл[…] лада, литературамнай, журна[…] най мүнөөнэй байдалай үүргэн[…] хажуу тээ байхагүй, харин […] шуулые советскэ байгуу[…] ами бэеэ хайралхагүй ү[…] арад зоной ашаг туһада ами хайралангүй алба ябуулхаар […] жүүлхэ хэрэгтэ парти ба арад[…] до туһалхань хэрэгтэй.

Советскэ уранзохеолшод ба[…] най бусад идеологическа хү[…] рилэгшэд мүнөө гал дүлэнэй […] шын позицида табигданхай, […] рынь хадаа амгалан байдал[…] жэлтын үедэ идеологическа […] тын ба түрүүшын ондо литера[…] үүргэнүүд доошоо хороно[…] рин, тад һөөргэ, урган гаран[…] зон, гүрэн, парти болбол ли[…] рые мүнөөнэй байдалһаа хол[…] хые бэшэ, харин советскэ ба[…] бүхы талануудта литературын […] хитэйгээр нэбтэрэн орохо яба[…] хүсэнэ. Большевигүүд литера[…] үндэрөөр сэгнэдэг, арадай мо[…] ба политическэ нэгэдэлые […] жүүлхэ болон арадые нягта […] хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ литера[…] агуухэ түүхэтэ үүргэ зэргы[…] һонороор харадаг байха юм. […] тиин Центральна Комитет […] манда духовно культурын […] һайханаар дэлбэрхые хүсэнэ, […] рынь хадаа культурын энэ […] социализмын гол гол зорилго[…] нэгэн гэжэ үзэдэг юм.

Советскэ литературын лен[…] ска отряд моральна ба поли[…] талаар элүүр боложо, алд[…] даа түргэнөөр заларуулха ба […] скэ литературын зэргэдэ т[…] һүүрияа эзэлхэ бэзэ гэжэ […] Центральна Комитет найдан[…]

ЦК болбол ленинградска у[…] хеолшодой хүдэлмэридэхи […] дунданууд дабагдан усад[…] бэзэ гэжэ ба ленинградска […] на организациин идейнэ хү[…] мүнөө партиин, арад зоной, […] ашаг туһада хэрэгтэй байһан […] үндэр хэмжээндэ тон бо[…] болзор соо үргэгдэхэ бэзэ гэ[…] гэн найдана. (**Нэрьемэ ал[ьга ташалган]. Барандаа бодоно**)

СССР ба Швециин хоорондо кредит[…] ба худалдаа-наймаанай хэлсээнүүд[…] гар табигдаа

СССР-эй Гадаадын Худалдаа Наймаанай Министерствээр Шведскэ худалдаа наймаанай делегацитай ябуулагдажа дүүргэгдэһэн хэлсээнүүдэй һүүлээр энэ оной октябриин 7-до Москвада СССР ба Швециин хоорондохи кредитнэ Хэлсээндэ гар табигдаһан байха юм.

Швециин правительство болбол нэгэ миллион шведскэ крон хэмжээтэй кредидые Советскэ правительствода табина

Тус кредит болбол советскэ захилтануудай түлөө Швецидэ түлэхын тулада табанжэлэй турша соо хэрэглэгдэхэ байна.

Кредитнэ хэлсээндэ хабсаруулагдаһан шведскэ кредитнэ эд бараануудай список соо гидроэлектростанцинуудай, паровой электростанцинуудай хэрэгсэлнүүд, рудануудые малтаха ба баяжуулха ажалые ониһожоруулха хэрэгсэлнүүд, ой модо болбосоруулалгые ба торфын хүдэлмэринүүдые ониһожоруулха хэрэгсэлнүүд, гэр байра барилгада ба барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэдэ хэрэгтэй хэрэгсэлнүүд, паровозууд, загаһа барилгын траулернүүд ба бусад янзын хэрэгсэлнүүд хараалагдана.

Кредидые түлэхэ болзор 15 жэлээр, кредидэй үнэ сэн жэл бүхэндэ 3 процентээр тогтоогдобо. Гэхэтэй хамта түрүүшын гурбан жэл соо энэ кредидтэ процент нэмэгдэхэгүй байһан тулада энэ ушар кредитнэ Хэлсээнүүдэй бусад хэдэ хэдэн условинуудтай зэргэ кредидэй үнэ сэнгые жэл бүхэндэ 23,8 процентээр химдарүүлнэ.

Энэ кредитнэ хэлсээнһээ гадна СССР-эй ба Швециин хоорондо бараанай андалдаа наймаанай бусад асуудалнуудай талаар хэлсээн баһа туйлагдаба. 1940 оной сентябриин 7-до баталагдаһан эд бараанай андалдаа наймаанай ба түлбэринүүдэй тухай хэлсээе үшөө 5 жэлээр һунгаха гэжэ хэлсэбэ. 1947 оной декабриин 31 болтор дам хоорондоо андалдаха товарнуудай контингентнүүд хоер талаһаа 100-100 миллион шведскэ крон хэмжээтэй гэжэ тогтоогдобо. Шведскэ бараанууудай контингент[…] СССР-тэ үгтэхэ элдэб янзын […] та булад ба буладһаа ха[…] зүйлнүүд хараалагдана.

Эд товарнуудай андалдаа […] хоорондоо улам саашань […] хые эрмэлзэхые шухала гэжэ […] талаһаа тоолобо

Зөөриин талаар дайнай үе[…] һан зарим эрилтэнүүд хо[…] лаһаа хангалтатайгаар түбх[…] дахэ гэһэн хэлсээн туйлагда[…]

Энэ Хэлсээнүүд эбтэй […] байдал соо үнгэржэ хоер орон[…] хоорондо экономическа ба[…] хүгжүүлхэ гэһэн хоер правител[ьст]нуудай хүсэлэнгые харуулаа […] барисаа хадаа, дүтын хүршэ[…] лохо хоер оронуудай өөһэдын[…] тересүүдтэ таараха ба дэлхэй[…] дохи дайгаар таһалдуул[…] уласхоорондын худалдаа най[…] барисаануудые дахин һэргээ[…] хоохо ба хүгжөөхэ интересүүд[…] раха байна.

Тус хэлсээндэ гараа таби[…] хэдэ, Советскэ Союзай тал[…] СССР-эй Гадаадын Худалдаа […] маанай Министрын түлөө нү[…] Н. Кумыкин ба Швециин т[…] Худалдаа Наймаанай деле[…] түрүүлэгшэ г-н Рольф Соль[…]

(ТАСС)

Хроника

БМАССР-эй Верховно Со[…] Президиумэй 1946 оной ок[…] 11-эй Указаар нүхэр Юндун[…] дыни Санжиевич республик[…] циальна хангалтын Министр[…] шаалһаа сулөөлэгдэбэ.

• • •

БМАССР-эй Верховно Со[…] Президиумэй 1946 оной окт[…] 11-эй Указаар нүхэр Точилов[…] Иосифович гэгшэ Бурят-М[…] АССР-эй социальна хангалты[…] нистрээр томилогдобо.

Харюусалгата редактор

Ц. Д. ДАМДИНЖАП

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, […] хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00714. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж […]